

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ & ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΜΕΝΙΑΝΩΝ ΧΑΝΙΩΝ "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"

ΧΡΟΝΟΣ 3ος ΦΥΛΛΟ 10ο ΙΟΥΛΙΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1998 ΤΙΜΗ ΔΡΑΧΜΗ 1 ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Ο ΣΤΙΒΟΣ ΤΩΝ ΩΡΑΙΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Το κείμενο που ακολουθεί είναι η ομιλία του Χαράλαμπου Μπουρνάζου στα εγκαίνια του στίβου μπάσκετ που στον περίβολο του δημοτικού Σχολείου Αρμένων, στις 16 Αυγούστου 1998.

Φίλοι μας επισκέπτες, φιλοξενούμενοι μας και χωριανοί μας,

Η εστία αυτή πολιτισμού, το σχολείο και ο περίβολός του, που χάρις στην ευγενική προσφορά του Ντίνου Μαραγκουδάκη και την φροντίδα της Κοινότητας, έχουνε τώρα τα παιδιά του χωριού μας αυτόν τον ωραίο στίβο άσκησης και άθλησης του κορμιού, αλλά και του μυαλού, με την στέγαση, αργότερα, της βιβλιοθήκης και του πνευματικού κέντρου του χωριού. Δημιουργείται έτσι ένα εργαστήριο παιδείας, που ολοένα θα αναπτύσσεται και θα εμπλουτίζεται, καθώς ταιριάζει στο χωριό μας, με την μακρά πολιτισμική του παράδοση και τους ανθρώπους των επιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών, που γέννησε στο παρελθόν κι εξακολουθεί και σήμερα να γεννάει και να προσφέρει το χωριό αυτό, προσφορά του γενναία στον πολιτισμό και την προκοπή της πατρίδας. Γιατί την ξέρετε βέβαια όλοι σας, τη χαίρεστε κι υπερηφανεύεστε γι' αυτήν τη νέα ανθοφορία του χωριού, τα νέα προικισμένα παιδιά του, που σ' αυτό εδώ το σχολείο μαθητεύσανε, κι αυτό στάθηκε ο πρώτος πνευματικός τους μαστός, που τα βύζαζε και τα έθρεψε με τις αρετές του αρμενιανού ανθρώπου, το ήθος και το πάθος του για Γράμματα, μόρφωση και πολιτισμό.

Τα παιδιά αυτά, τ' αρμενιανάκια μας, που μαθητοκόπελα, σ' ετούτον εδώ τον αυλόγυρο σκαρνεύοντανε και παίζανε αμάδες, κρυφτό, κουτσό και κυνηγητό, και σήμερα κάθονται σε υπουργικά συμβούλια και καθοδηγούν την πορεία της πατρίδας στους δύσκολους δρόμους του μέλλοντος διδάσκουν σε ανώτατα πνευματικά ιδρύματα της Ελλάδας και του άλλου κόσμου, έχουνε λόγο βαρύνοντα, και ο λόγος αυτός, ο μεστός στοχασμού και συγγραφικού ταλέντου, ακούγεται με σεβασμό και θαυμασμό για κείνα και τον τόπο τους, που είναι βέβαια τούτος ο τόπος ο μικρός ο μέγας, ως θα τον έλεγε ο ποιητής.

Κι είναι παράπονο και πίκρα μας των χωριανών, γιατί μας φύγανε στους ουρανούς των ψυχών και δεν θα τα ξαναϊδούμε μερικά από τα παιδιά της νέας φρουράς του χωριού, που μας τα θέρισε το λεπίδι του χάρου τα τελευταία χρόνια.

Απ' αυτά, θ' αναθιβάλω και θα πω για δυο περιστερία μας τον Πέτρο και το Βασίλη, που στη μνήμη τους, και στη μνήμη του πατέρα τους, του Μαραγκουδογιώργη, κατασκευάστηκε ο στίβος αυτός που εγκαινιάζουμε σήμερα.

Φέρνω τώρα στο νου, καθώς τις έχω θησαυρισμένες στο εικονοστάσι της μνήμης τις ωραίες μορφές τους που απεικονίζουμε και το μέσα πλούτος της ψυχής τους: "όμορφος κόσμος, ηθικός/αγγελικός πλασμένος", ως τον αποκαλεί ο ποιητής, που ένα παρόμοιο κάλος θα του τον ενέπνευσε το στίχο αυτόν.

Αυτό το κάλος, της μορφής και της ψυχής, αυτή τη λεπτή κι ευγενική γραμμή που έδωκε ο Θεός στις μορφές του Βασίλη, του Πέτρου και του προπλάσματος των αγαλμάτων αυτών των δύο εφήβων, που ήτανε βέβαια ο πατέρας τους ο Γιώργης, καθώς τονε θυμούμαστε οι παλιότερ' εμείς στα νεανικά του χρόνια.

Θυμάστε οι χωριανοί εκείνο το Δεκαπενταύγουστο του '80, απολύτρωγα της Κοιμήσεως, στο εκκλησιάκι μας της Παναγίας όπου τιμήσαμε τους παλιούς γονέους, τις ρίζες της ζωής του χωριού μας.

Θυμάστε τα ευδαίμονα πρόσωπα των γερόντων μας στην προσφώνηση του Μαραγκουδογιώργη, προέδρου τότε της Κοινότητας, όταν δείχνοντας τα νέα παιδιά μας, κείνον "το νιό κόσμο κι όμορφο χαράς και καλοσύνης", που ανάμεσά τους ήτανε ο Βασίλης κι ο Πέτρος. Θυμάστε εκείνη την ευλογημένη ώρα, που, ως

☞ συνέχεια στη σελίδα 3

ΑΡΜΕΝΟΙ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1998

Από τα εγκαίνια του γηπέδου Μπάσκετ.

Συνεχίστηκαν στο χωριό μας και φέτο το καλοκαίρι οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που άρχισαν πέρσι με πρωτοβουλία του Συλλόγου μας. Βασικό χαρακτηριστικό των φετινών εκδηλώσεων ήταν η μαζική συμμετοχή των νέων, αλλά και των γονιών τους. Την ευθύνη και τον συντονισμό των εκδηλώσεων είχε η Κοινότητα, ο Σύλλογος Αρμενιανών Αττικής "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ", με τη βοήθεια και τη συμπαράσταση της ενορίας του χωριού. Ειδικότερα οι εκδηλώσεις περιελάμβαναν, «καλοκαιρινό πολιτιστικό σχολείο», στο χώρο του Δημοτικού σχολείου - με μαθήματα σκάκι, ζωγραφικής, και έκθεσης των έργων ζωγραφικής, χορού, χορωδίας, προετοιμασία και παρουσίαση θεατρικής παράστασης, - τα εγκαίνια του γηπέδου μπάσκετ, βραδιά κουκλοθέατρου, εκδρομή, και ποδοσφαιρικούς αγώνες.

Στο σκάκι η κ. Ράνια Αλυγιζάκη, μέλος του Σκακιστικού Ομίλου Χανίων, στο λίγο χρόνο που είχε στη διάθεση της δίδαξε τις κινήσεις του σκακιού, και πως γίνεται Ματ σε δυο κινήσεις. Στη ζωγραφική, ο ζωγράφος κ. Κώστας Δραμπουκάκης, δίδαξε πως να ζωγραφίζουν με λαδοπαστέλ, ξυλομπογιές, κάρβουνο, πάνω σε χαρτί, μεταξοχαρτο, πέτρα, και φλοιούς δέντρων και να κάνουν κολάζ με πολύ εφημερίδας, χρώμα, και χόμα. Στο τέλος τα έργα των παιδιών εκτέθηκαν σε αίθουσα του Σχολείου και οι επισκέπτες των εκδηλώσεων.

Στη βραδιά κουκλοθέατρου, που ήταν μια προσφορά της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στις 12 Αυγούστου η Θεατρική ομάδα, με τον ευρηματικό τίτλο, "Πράσσειν Άλογα" παρουσίασε το παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, "Κόκκινα Παπούτσια".

☞ συνέχεια στη σελίδα 10

Θα λειτουργήσει Νηπιαγωγείο στους Αρμένους!!!

Σύμφωνα με διαβεβαιώσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, και μετά από προσπάθειες του Προέδρου της Κοινότητας, θα λειτουργήσει από τη φετινή σχολική χρονιά, νηπιαγωγείο στο χώρο του Δημοτικού σχολείου. Έτσι μια απαίτηση του χωριού γίνεται πραγματικότητα. Θα χρειαστεί μια μικρή βελτίωση των χώρων, με την κατασκευή τουαλέτας, που θα μπορεί να εξυπηρετεί τους νέους, μικρούς χρήστες του Σχολείου.

Την ώρα που η εφημερίδα πήγαινε προς το τυπογραφείο, πληροφορηθήκαμε ότι υπάρχουν προβλήματα στην έγκαιρη λειτουργία του Νηπιαγωγείου, δεν υπήρχε λεία νηπιαγωγός. Ας ελπίσουμε ότι μέχρι να τυπωθεί η εφημερίδα το πρόβλημα θα έχει λυθεί.

κοινωνικά

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η **Μαρία Φραντζεσκάκη**, σύζυγος του Κωνσταντίνου, γέννησε κοριτσάκι. Να τους ζήσει.

ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΕΣ

Πέθανε στους Αρμένους, και κηδεύτηκε στα Ασκύφου στις 11 Αυγούστου 1998, ο **Σήφης Τσιτσιριδής**, ετών 78, σύζυγος της Φρόσως, και πατέρας του Μανώλη, της Μαρίας, του Στρατή, του Χρήστο και της Αρτεμισίας.

Πέθανε στο Δαράτσο και κηδεύτηκε στους Αρμένους, στις 3 Σεπτεμβρίου 1998 η **Χαρίκλεια Γιαπιτζάκη**, χήρα Ιωάννου και μητέρα του Θεοφάνη.

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

Στις 27/8/98 βαπτίστηκε το αγοράκι του **Μιχάλη και της Αργυρώς Ορφανάκη**, και ονομάστηκε Ευάγγελος-Ηλίας. Νονά η Μαρία Γιαναράκη. Στους γονείς νονά και συγγενείς ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Η **Μαρία Καλλιβρετάκη** του Αντώνη και της Ελένης αρραβωνιάστηκε με τον **Στράτο Ναϊσίδη** του Θεοχάρη από τα Χανιά.

Η **Ελένη Στεφανάκη** του Κωνσταντίνου αρραβωνιάστηκε με τον **Θρασύβουλο Μπολάνη**, από τα Περβόλια.

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ

Η **Πέγκυ Τσακιράκη** του Κωνσταντίνου και της Αργυρώς, πέτυχε στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ο **Νίκος Κουρομιχελάκης** του Βασίλη και της Μαρίας, πέτυχε στο τμήμα

Μηχανολόγων Ηλεκτρολόγων και Τεχνολογίας Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πάτρας.

Η **Εύη Γαβριλίδη** του Λάκη και της Ελένης, πέτυχε στο τμήμα Φυτικής Παραγωγής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο **Αντώνης Νικητάκης** του Σταύρου και της Ελισάβετ, πέτυχε στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Θράκης.

Ο **Γιώργος Καβρουλάκης** του Βαγγέλη και της Ζέττας, πέτυχε στο τμήμα Γεωργικών Μηχανημάτων Αρδεύσεως του ΤΕΙ Μεσολογγίου.

Ο **Κουρομιχελάκης Αργύρης** του Γιώργου και της Μαρίας πέτυχε στη Σχολή Αστυφυλάκων.

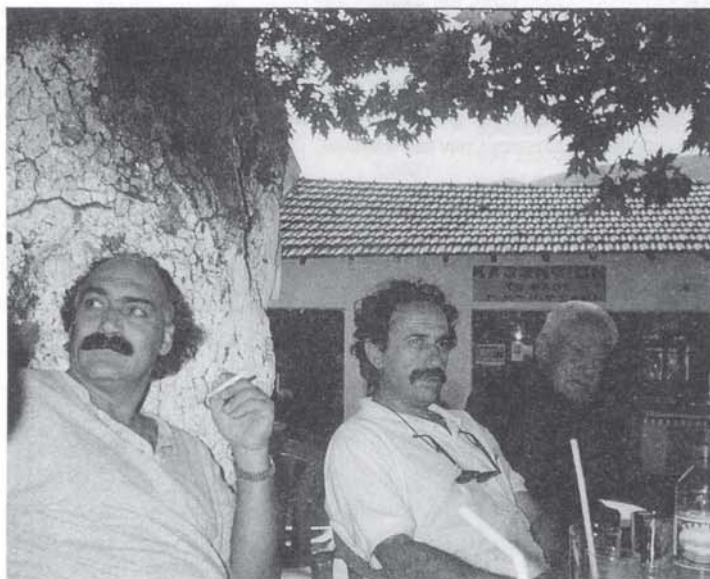
Ο **Μαρινάκης Γεώργιος** του Δημήτρη και της Καλλιρρόης πέτυχε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ηρακλείου.

Ο **Φραντζεσκάκης Γιάννης** του Αντώνη και της Ολγας πέτυχε στο τμήμα Φυτικής Παραγωγής του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Τους ευχόμαστε καλές σπουδές και καλή σταδιοδρομία.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Η **Δανάη Αρβανίτη** του Ηλία Αρβανίτη και της Αθηνάς Παπαμαρκάκη Αρβανίτη, συμμετείχε στους Πανελλήνιους αγώνες κολύμβησης Νεανίδων και κατέλαβε τρίτη θέση στα 100 μέτρα πεταλούδα, και πρώτη θέση στα 4x100 ομαδική σκυταλοδρομία. Της ευχόμαστε πάντα επιτυχίες.

Ο **Σήφης Τσιτσιριδής** με τον γιο του **Μανώλη** και τον Πρόεδρο της Κοινότητας **Νίκο Μαντωνανάκη**, στο Έλος κατά τη διάρκεια της εκδρομής, μας διασκέδασε με τα καλαμπούρια του. Μόλις γυρίσαμε, την άλλη μέρα μας άφησε χρόνους.

ΧΑΡΑΣ ΤΟ ΚΟΥΡΑΓΙΟ ΝΤΟΥ

Φτάνοντας το φθινόπωρο έρχονται και τα πρωτοβρόχια. Μερικές δεκαετίες πίσω -εποχή Σεπτέμβρη-Οκτώβρη- και στα χωριά μας αυξάνεται η ποσότητα των νερών στους ποταμούς και από τη μεγαλύτερη ποσότητα των πάγων αλλά και από την παροχή των ξεροποτάμων που είναι συνήθως τριγύρω ή προέκταση αυτών.

Ένας τέτοιος ξεροπόταμος με μεγάλες ποσότητες νερού τους χειμερινούς μήνες είναι η Αναβρετή, που περνά δίπλα από το Νιο χωριό και συγκεκριμένα καμιά 150αριά μέτρα δεξιά, μετά την πλατεία του χωριού (πηγαίνοντας για του Μπαμπαλή το χάνι) στην κάτω μεριά και έχει και κάποιες πηγαίες εκροές νερού, σ' εκείνο το σημείο. Συνεχίζει Στυλιανό κάμπο (Αι Γιάννη Πλατανάκια) και χύνεται στο Κοιλιάρη. Αρχίζει δε να δημιουργείται στα πιο πάνω χωριά Πεμόνια - Παϊδονερόχωρα και προς τα εκεί λέγεται και Κολιακουδές -αιτία οι πολλές καλιακουδές που φιλοξενούσε στις γύρω πλαγιές και στις υπάρχουσες χαρουπιές και κυπαρίσσια, που σήμερα δυστυχώς δεν θα βρούμε ούτε μία.

Εποχή που δεν υπήρχαν πλυντήρια και μια κοντοχωριανή μας εκάτεβηκε όπως κάνανε όλες οι γυναίκες τσ' εποχής να κάμει στην Αναβρετή τη μουγάδα της. Στα ψηλά χωριά όμως μια δυνατή βροχή αύξησε απότομα τα νερά και την κοίτη του ποταμού, με αποτέλεσμα να πάρει τη γυναίκα. Μόλις το καταλάβανε οι χωριανοί χτυπήσανε τσι καμπάνες -εμαζωχτήκανε κι χωριστήκανε μισοί-μισοί δεξιά κι αριστερά του ποταμού και ψάχνανε προς τη ροή του, δηλαδή προς τσι Καλύβες να βρουν τη γυναίκα.

Οι κοπελιές κι ο ποταμός
τον ίδιο νου βαστούνε
τον δε τότε γυρίζουνε
όσοι κι αν μαζωχτούνε...

Κάποια στιγμή θωρούν τον άντρα της να παίγει προς τα πάνω χωριά και να ψάχνει -σκέφτονται τον κακομοίρη από τη στενοχωρία ντου έχασέ ντα και δε κατέει ήντα κάνει, οπότε του φωνάζουνε

- Κουμπάρο, αν την πήρε ο ποταμός οθενέπαιε έλα να ψάχνομαι πού πας τα ίσια πάνω. Κι αυτός του δίνει μια αποπλιστική εξήγηση πως "εδά 50 χρόνους ανάθεμά ντη νε που την έχω μου πάει ανάποδα - και του ποταμού, θα πήγε ίσια - ανάποδα θα τη γυρεύω μ' αποκλείεται να πήγε ίσα".

Είναι πραγματικότητα και κάποιοι παλιότεροι θα το ξέρουν. Ο Θεός κι αυτός κατέει ήντα τούχε αξιωμένα η μακαρίτισσα. Ο Θεός να τσι συγχωρέσει γιατί ο άντρας τσι απ' ότι φαίνεται δε τσι συγχώρεσε.

*Τερεζογιάννης του Χρήστου,
ο γιος ο μεγάλος*

ΕΚΛΟΓΕΣ

Εκλογές και στο δήμο μας στις 11 Οκτωβρίου ο οποίος είναι και ο μεγαλύτερος πληθυσμιακά δήμος της επαρχίας μας, με 4172 εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους ψηφοφόρους. Η "Ε" παρ' όλες τις προσπάθειές της δεν κατάφερε να συγκεντρώσει έγκαιρα τα ονόματα των συνδυασμών και των υποψηφίων.

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση της Κοινότητας των Αρμένων και του συλλόγου Αρμενιανών Χανίων "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"

Εκδότης-Διευθυντής
Γιάννης Σ. Τσακιράκις
Σουλίου 124
173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. & Fax: 9916613
Email: jtsk@hol.gr

Συντακτική Επιτροπή
Μαντωνανάκης Νίκος
Μπουρνάζος Χαράλαμπος
Στυλιανομανωλάκης Γιάννης
Τσακιράκις Γιάννης
Τσιτσιριδίου Ελένη

Η ροδαρά μας

Ρόδα, διαντσέντα, μποντικιές, κρίνους και κατιφέδες:
Μια ροδαρά αρμενιανή σας φέρν' απ' τσι μαζιέδες.

Μαντινάδες

1. Δε θέλω αμπελοχώραφα μηδέ οντά μεγάλο,
μ' άχω τσ' αγκάλες μ' ανοιχτές, Μαριώ μου, να σε βάλω.
2. Απάνω στον απούρανο ζηγών' η γρα το γέρο,
η γρα είναι ξεκάρτωτη κι ο γέρος, αναμμένος.
3. Με την καρδιά μου σ' αγαπώ, κι ά θέλεις πίσταπέ το
με το σεβντά σου καθ' αργά σκεπάζομαι και θέτω.
4. Μη μου παραζεντώνεσαι, κατέω τη σπιθιά σου,
ένα καντάρι κόνιδες είχ' η βρακοθελιά σου.
5. Το γιασεμί κλαδεύουνε το χρόνο μίαν ημέρα
κι εμένα με κλαδεύουνε οι πόνοι νύχτα – μέρα.
6. Σαράντα πύργους πατωσιές και δέκα μπουτσουνάρες
γιάντα δεν ήρθες όψ' αργάς απούχα λιγομάρες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Την πρώτη μαντινάδα (αρ. 1) την ετραγούδησε ο αξεχαστος Νικολάκης ο Ξεροστεριανός στην αγάπη του, τη Μαρία Καβρουλάκη, ως ετελείωσε το προξενίο κι εβγάλανε το δίσκο με τα τραταμέντα, στο σπίτι της νύφης. Τη μαντινάδα αυτή, καθώς και την επόμενη (αρ. 2) μας τις είπε ο Μιχάλης Γιανναράκης. Η λέξη κάρτα σημαίνει βράκα. Τις μαντινάδες με τον αριθμό 3, 4, 5 μας τις υπαγόρευσε, για την "Ελευθερόπολη", η Ειρήνη Χαρετάκη. Την τελευταία (αρ. 6) μας την ετραγούδησε ο Μιχάλης Αβερκάκης.

Αίνιγμα

Ποιο σπίτι κατοικούν σοφοί
μικροί, μα και μεγάλοι,
που μεταξύ τους είναι βουβοί
και προς τους άλλους λάλοι (1860)

(Ιωάννη Β. Η)

Γνωμικά και παροιμίες

- Για τα μεγάλα βάσανα, για τα μεγάλα βάρη
Πλαστήκανε οι αρχηγοί, κι οι άμοιροι γαϊδάροι.
- Τον ήλιο βλέπει και φωτιά
Για να θωρεί γυρεύει (από τον "Ερωτόκριτο")
- Ως έχεις την υπομονή, έχει και την ελπίδα,
Με τον καιρό η απιδιά, ανθεί και κάν' απιδιά.

Καθαρογλωσσίδι

Αγαματοκορμόκλωνη και μελοβαφτισμένη
αθηργοπνευματόχαρη και μοιροπροικισμένη.

Μια λέξη, πες μου

Δεντρουλάκι = μικτό δέντρο

Απ' το ίδιο δεντρουλάκι είναι κι αυτό το κλωναράκι
(παλιά παροιμία)

Τέκνο μου, αν εκουράστηκες, ακούμπησε δαμάκι
κοιμήσου να ξεκουραστείς σ' τούτο το δεντρουλάκι
και βάνω σου το ρούχο μου, γιατί είν' κρυγίό το χώμα
για ξάνοιξε που σου 'καμα ένα πιθήδειο στρώμα.

(Βιτζέντζος Κορνάρος (;) "Η Θυσία του Αβραάμ",
1630 περίπου)

Εφάνη ολόχαρη η αυγή και τη δροσούλα ρίχνει
σημάδια της ξεφάντωσης κείνη την ώρα δείχνει.
Χορτάρια βγήκασι στη γης, τα δεντρουλάκια αθίσα.
Κι από τσ' αγκάλες τ' ουρανού γλυκύς βορράς, εφύσα,
τα περιγιάλια λάμπασι, κ' η θάλασσα κοιμάτο.
γλυκύς σκοπός εις τα δεντρά κ' εις τα νερά γροικάτο.

(Β. Κορνάρος, "Ερωτόκριτος", 1650)

Οι στίχοι αυτοί του "Ερωτόκριτου", που είχαν
γοητεύσει τον Γ. Σεφέρη, είναι από τους ωραιότερους
που έχουν γραφτεί στην Ελληνική γλώσσα.

Τση Ροδαράς τούτης τα ρόδα, τα κορφολογά 'πο τα
περιβόλια

Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

☞ συνέχεια από τη σελίδα 1

Πρόεδρος της Κοινότητας ο Γιώργης, καλούσε τους
γονέους του χωριού να ιδούν και να χαρούν, να κα-
μαρώσουν παιδιά κι εγγόνια και τα'
άλλα αρμενιανάκια, που μας τριγυ-
ρίζανε και μας στολίζανε, καθώς η
νέα βλάστηση το μεστωμένο και ρο-
ζιασμένο κορμό του δέντρου.

Τους θυμάστε όλοι σας εκεί-
νους τους ασπασμούς και το κλάμα
της χαράς, θυμάστε τα, τα μάτια των
χωριανών, εμάς και των γερώντων
μας που φύγανε, π' αστράφτουν ευ-
τυχία και φως...

Και ποιος θα μας τ' λεγε και
θα το πίστευε, πως ύστερ' από λίγο,
ένα μαύρο σύννεφο θαν εσκοτεινία-
ζε κείνον τον ήλιο της χαράς του χω-
ριού, κι ένας άλλος ήλιος, ο ήλιος του
θανάτου με "άρματα δρεπανφόρα"
θα μας εθέρριζε κείνα τα προικισμέ-
να, μ' όλες τις "χάρες του Μαγιάου"
παιδιά του χωριού και τον πατέρα
τους. Κι εμείς τώρα να τιμούμε, όχι
κάποιο επιστημονικό τους επίτευγ-
μα κι εκείνα να κάθονται δίπλα μας,
παρά να τιμούμε, αλίμονο, τη μνήμη τους, κι αντί να
τα βλέπομε πρωταγωνιστές στον στίβο αυτόν της ευ-
γενικής άμιλλας, χαράσσομε τα ονόματά τους στην
αναμνηστική πλάκα τεθνεόντων.

Δεν θ' αναφερθώ, γιατί σας είναι γνωστό, το
πρότυπο ήθος και το κοφτερό μυαλό των παιδιών

αυτών, το ήθος, η φρόνηση και η κρίση του πατέρα
τους. Θα πω μόνο πως η ψυχή τους που φτερουγίζει

Ο Μαραγκοδογιώργης προσφωνεί τους γέροντες, τον Αύγουστο του 1980. (φωτο από το
Αρχείο του «Κριτοβουλίδη»).

απόψε ανάμεσά μας, καθώς "ο αέρας είναι πυκνός
από την παρουσία τους" θ' αγάλλεται, γιατί με έργο
κοινής ωφελείας τιμούμε τη μνήμη τους, αφού η ζωή
και των τριών ήταν συνυφασμένη με τον ευγενή αγώ-
να για την κοινωνική δικαιοσύνη, και την παιδεία και
την ελευθερία του ανθρώπου. Κι αν το αστροπελέκι

χτύπησε κι έκαψε τούτα τα ωραία δέντρα ου χωριού.

Όσο έζησαν μας έδωσαν υποδείγματα ζωής, που πλου-
τίζουν την πνευματική περιουσία
του χωριού, ανανεώνουν την αν-
θρωπιστική του παράδοση, και φα-
νερώνουν, πως σε καιρούς δύσκο-
λους καιρούς που η αρετή, οι αρε-
τές, το ήθος και τα ήθη τα ευγενή
του νησιού περιφρονούνται ευτελί-
ζονται και ανταλλάσσονται με τα
ήθη του υποκόσμου, και την ηθική
του συμφέροντος και του μεζαχτά
πως στους καιρούς της κερδολα-
τρείας και της καταναλωτικής μα-
νίας, οι πνευματικές φλέβες του
χωριού δεν εστέρεψαν και οι ρίζες
είναι πάντα γλώρες. Και η Ιστορία
του χωριού μας, στην γραπτή της
μορφή, που γενάρχη της είναι μία
δόξα των Κρητικών Γραμμάτων, ο
γενάρχης κι ετούτης της ριζιμάς
αρμενιανής οικογένειας των Μαρα-
γκοδακιδών, ο Καλλίνικος Κριτο-
βουλίδης-Μαραγκοδακίης, η Ιστο-
ρία αυτή θα έχει την τιμή και την

υπερηφάνεια ν' αναγράψει στις νεότερες σελίδες της,
πως τέκνα ετούτου εδώ του χωριού ήτανε, ένα τρι-
σέγγονο του Κριτοβουλίδη, ο Γιώργος Μαραγκοδα-
κης, και τα παιδιά του, οι δυο νέοι καθηγητές των
μαθηματικών, ο Βασίλης και ο Πέτρος.

ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΤΗΚΕ ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΟΥ ΜΠΑΣΚΕΤ

Εγκαινιάστηκε το γήπεδο του μπάσκετ, στο χώρο του Δημοτικού σχολείου, στις 16 Αυγούστου, σε μια σεμνή τελετή, όπου την χαρακτήριζε η συμμετοχή και η συγκίνηση του Αρμενιανών. Το γήπεδο όπως έχομε γράψει και στο προηγούμενο φύλλο, κατασκευάστηκε με τη δωρεά του Ντίνου Μαραγκουδάκη στην μνήμη του πατέρα του Γιώργη και των πρόωρα και άδικα χαμένων αδερφών του Πέτρου και Βασίλη, με την βοήθεια της Κοινότητας. Κατασκευάστηκε επίσης βρύση, με δυο πέτρινα παγκάκια όπου αναγράφεται η δωρεά και δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να δροσιστεί.

Την εκδήλωση άνοιξε με ομιλία του ο πρόεδρος της Κοινότητας, ο οποίος αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και αναφέρθηκε στο έργο, στην δωρεά και στην προσωπικότητα των

Ο πρόεδρος της κοινότητας Νίκος Μαντωνανάκης καλωσορίζει τους παρευρισκόμενους.

τιμώνων, έδωσε τον λόγο στον Χαράλαμπο Μπουρνάζο, κύριο ομιλητή της εκδήλωσης, του οποίου την ομιλία δημοσιεύομε στην πρώτη σελίδα.

Ακολούθησε χαιρετισμός, εκ μέρους των παιδιών που συμμετείχαν στην εκδήλωση, που διάβασε η Ειρήνη Κουρομιχλάκη, τον οποίο και παραθέτουμε:

Αγαπητοί χωριανοί,

Μέσα από τις καλοκαιρινές δραστηριότητες που διοργανώθηκαν στο χώρο του σχολείου, δόθηκε στα παιδιά η ευκαιρία να περάσουν ευχάριστα μερικές από τις μέρες του καλοκαιριού. Με κίνητρο την γνώση αλλά και την ψυχαγωγία.

Αξιοσημείωτο είναι, το ότι μέσα από όλη αυτή την διοργάνωση, τα παιδιά του χωριού μπόρεσαν να έρθουν πιο κοντά και να γνωριστούν μεταξύ τους.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον πρόεδρο και το κοινοτικό συμβούλιο του χωριού μας, τον ιερέα και το εκκλησιαστικό συμβούλιο, τους υπεύθυνους του συλλόγου ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗ, όσους γονείς βοήθησαν στις καθημερινές δραστηριότητες, καθώς και τις μητέρες που ασχολήθηκαν με την οργάνωση των καλοκαιρινών αυτών εκδηλώσεων, τις προπονήτριες Χρυσούλα και Βαγγελιώ Κουτρομπά, και τον διαιτητή των αγώνων Ανδρέα Σπανουδάκη

Στο πρόγραμμά μας θα παρακολουθήσετε τα παιδιά του χωριού μας όλους εμάς τους μικρούς Αρμενιανούς που καταγόμαστε από αυτό το χωριό και συμμετέχουμε στις καλοκαιρινές δραστηριότητες από τις οποίες απόψε θα δείτε την μικρή μας χορωδία που επιμεληθήκαμε με πολλή αγάπη και μεράκι η Εύη Γαβριηλίδη και η Πηνελόπη Νικητάκη. Τις δύο χορευτικές ομάδες, των μικρών χορευτών με δασκάλα την Μαριλένα Νικολάου-Κουτσουπάκη και των μεγάλων παιδιών με δασκάλους τον παπά-Μανόλη Νικολακάκη και τον Γιάννη Τερεζάκη.

Με μελωδικές φωνές τα παιδιά της χορωδίας τραγούδησαν τέσσερα τραγούδια, οι στίχοι των οποίων παρατίθενται σε διπλάνες στήλες, και συνέχισε ο Μάνος Σ. Μαντωνανάκης, που απήγγηλε το παρακάτω ποίημα γραμμένο από τον ίδιο και αφιερωμένο στη μνήμη του Βασίλη Μαραγκουδάκη.

Αφιερωμένο στη Μνήμη του Βασίλη Μαραγκουδάκη

*Χίλια καλώς ορίσατε, μικροί μα και μεγάλοι
στον μπάσκετ τα εγκαινία, νιώστε παιδιά και πάλοι.
Χίλια καλώς ορίσατε, Αρμενιανοί και φίλοι
που 'ρθατε να τιμήσετε, τη μνήμη του Βασίλη.
Μαλαμπάτνια είχατε ψυχή κι άνθρωπος των γραμμάτων
νορίς σε πήρε ο Θεός, σε χώρο αθανάτων.*

Είς το σχολείου σου την αυλή, που 'παιξες σαν παιδάκι

*μπάσκετ εγκαινιάζεται, για σε Μαραγκουδάκη.
Όλοι οι δικοί σου σε τιμούν, και όλοι οι Αρμένιοι
το πνεύμα σου τ' αθλητικό, αιώνια θα μας μένει.*

'Ηθελα ν' άφηνε ο Θεός για λίγο τη

Αριστερά ο Μάνος Μαντωνανάκης απαγγέλλοντας το ποίημά του για τον Βασίλη και δεξιά ο Χαρ. Μπουρνάζος, ομιλητής στην εκδήλωση.

*ψυχή σου
αυτά τα λόγια ν' άκουγες, από ένα μαθητή σου.*

Ακολούθησαν τα εγκαινία του γηπέδου, με το κόψιμο της κορδέλας από τον Ντίνο Μαραγκου-

Ο Ντίνος Μαραγκουδάκης κόβει την κορδέλα των εγκαινίων.

δάκη, και δυο αγώνες μπάσκετ, με την συμμετοχή τεσσάρων ομάδων από παιδιά του χωριού. Στον πρώτο αγώνα όπου συμμετείχαν οι μικρές ηλικίες, οι "Αετοί" με τα κίτρινα φανελάκια, κέρδισαν τα "Τεράκια" με τα πράσινα, με 16 - 14. Στον δεύτερο οι "All Star Αρμένιοι" με πράσινα, κέρδισαν την ομάδα "Ονειρο Αρμένιοι" με μπλε, με 17-16. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε όλα τα παιδιά που συμμετείχαν στις φετινές εκδηλώσεις χαρίστηκε από τους διοργανωτές ένα μπλουζάκι με την στάμπα "Αρμένιοι '98".

Στη συνέχεια χόρεψαν τα χορευτικά τμήματα των μικρών και των μεγάλων παιδιών και ακολούθησε κέρασμα, με ποτά και αναψυκτικά, στο προαύλιο του Σχολείου.

“Όνειρο Αρμένιων”

Οι “All-Star Αρμένιων”

Τα “Γεράκια”

Οι “Αετοί”

Τούτο το μήνα

Τούτο το μήνα τον αποπάνω τον παραπάνω.
Αετός εβγήκε να κυνηγήσει
να κυνηγήσει και να γυρίσει.
Δεν εκνήγγα λαγούς και ελάφια
μον' εκνήγγα δυο μαύρα μάτια.
Μαύρα μου μάτια κι αγαπημένα
και πως περνάτε χωρίς εμένα.
Μαύρα μου μάτια κόκκινα χείλη
έβγα μικρή μου στο παραθύρι.
Να δεις τον ήλιο και το φεγγάρι
να δεις τον νέο που θα σε πάρει.
Γαϊτάνι πλέκω και δεν αδειάζω
δεν μου βολεί να κουβεντιάζω.
Ανάθεμά το και το γαϊτάνι
κι οπού το πλέκει κι όπου το βάνει.

Θαλασσάκι

Θάλασσα, θάλασσα τους θαλασσινούς, θαλασσάκι μου (δισ)
Μην τους θαλασσοδέρνεις, θαλασσάκι μου
και φέρε το πουλάκι μου

Ροδόσταμο, ροδόσταμο να γίνεσαι, θαλασσάκι μου
την πλώρη τους να ραίνεις, θαλασσάκι μου
Και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αλμυρό νερό
Να σε ξεχάσω δεν μπορώ.

Κι η κοπελιά κι η κοπελιά είναι μικρή θαλασσάκι μου (δισ)
Και δεν της παν τα μαύρα, θαλασσάκι μου
Και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αλμυρό νερό
Να σε ξεχάσω δεν μπορώ

Η Συννεφούλα

Είχα, είχα μια αγάπη αχ καρδούλα μου,
που μοιαζε συννεφάκι συννεφούλα μου
σαν σύννεφα συννεφάκι φεύγει ξαναγυρνάει
μ' αγαπάει τη μια την άλλη με ξεκινάει.

Κι ένα βράδυ κι ένα βράδυ, βράδυ αχ καρδούλα μου
διώχνω ξαφνικά τη συννεφούλα μου
δεν αντέχω δεν αντέχω άλλο πια να με γελάει
μ' αγαπάει τη μια την άλλη με ξεχνάει.

Κι έρχεται ο Απρίλης αχ καρδούλα μου
να κι ο Μάης ο Μάης συννεφούλα μου
δίχως – δίχως τραγούδι δάκρυ και φιλή
δεν είναι α δεν είναι άνοιξη φέτος αυτή.

Συννεφούλα – συννεφούλα να γυρίσεις σου ζητώ
και τριγύρνα μ' όσους θέλεις κάθε βράδυ
δεν αντέχω – δεν αντέχω άλλο να 'μαι μοναχός
μ' αγαπάει τη μια και ας με ξεχνάει την άλλη

5 χρόνια από τον θάνατό του ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Η δικαίωση της ομορφιάς

Είναι κάποιοι άνθρωποι, που φεύγοντας απ' αυτό τον κόσμο, αφήνουν πίσω τους, κάτι σαν άρωμα ακριβό. Είναι κάποιοι άνθρωποι, που αιστάνεσαι τυχερός που κάποτε στη ζωή σου, τους συνάντησες.

Ο Στέλιος, ήταν ένας απ' αυτούς. Όσοι τον γνωρίζαμε, τον νοσταλγούμε. Ωρες ώρες αφόρητα...

Όταν με πιάνει αυτή η νοσταλγία για το Στέλιο, ανοίγω το παράθυρό μου και ψάχνω να κρύψω τη σκέψη μου

στο δισάκι του χάρτες και διευθύνσεις. Κουβαλούσε πολύτιμα πετράδια, από κείνα που σου χαρίζει η ζωή, μόνο αν τα πληρώσεις με κομματάκια της ψυχής σου.

Ήταν αληθινός. Αληθινός είν' αυτός που επιζητεί ν' αρέσει κυρίως στον εαυτό του, χωρίς να ποζάρει προκαλώντας τον πλησίον του. Αληθινός είν' αυτός που δε ζει στις γυάλες και στις γλάστρες. Που αφήνει το δέρμα του ακάλυπτο στην αίσθηση της ζωής, παίρνοντας αδιαμαρ-

Η φωτογραφία του Στέλιου Αναστασιάδη και η συνταγή μαγειρικής του, δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" της 29^{ης} Μαΐου 1977, μαζί με συνέντευξή του στην αλησιόμηνη συγγραφέα και δημοσιογράφο Σ. Αλεξανδροπούλου.

σε κάτι όμορφο. Σ' ένα τριαντάφυλλο. Σ' ένα σύννεφο. Στο φτερουγίσμα ενός πουλιού. Έτσι νιώθω, σα να του στέλνω χαιρετίσματα. Κι ύστερα, τη στιγμή που πάνε να βουρκώσουν τα μάτια μου χαμογελάω πικρά και φεύγω. Φεύγω γρήγορα να μην παραδοθώ στην παγίδα της νοσταλγίας. Γιατί ξέρω, πως έτσι έκανε κι αυτός. Στα σύννεφα της πληγής, χαμογελούσε με κείνη την κατασταλαγμένη πίκρα του κι έφευγε.

Πάντα έφευγε ο Στέλιος. Κι ήταν εκεί που συναντιόμαστε καλλίτερα και ταριάζαμε. Ήταν εκεί που καθόμασταν για λίγο, να ξαποστάσουμε μαζί. Στον ίσκιου της φυγής μας. Της φυγής, όχι με την έννοια της λιποταξίας. Της φυγής στα μονοπάτια της αναζήτησης. Στ' ανοιχτά πέλαγα της ψυχής. Γι' αυτό χαμογελάω και δεν αφήνω τα μάτια μου να τρέξουν. Γιατί είναι σα να τον βλέπω να κόβει βόλτες στο δωμάτιο, ν' ανεβοκατεβάζει τους ώμους του όπως έκανε πάντα να χαμογελάει και να πετάει μια αστεία ατάκα στην πιο κρίσιμη στιγμή. Πιο πολύ απ' όλα μου λείπει το χιούμορ του. Αυτό το καυτερό χιούμορ, απόσταγμα βιωμένων καταστάσεων, περπατημένων δρόμων, εξερευνημένων τοπίων.

Πήγαινα συνήθως να τον βρω, όταν είχε φρακάρει η ψυχή μου. Όταν τα είχα κάμει θάλασσα. Όταν μ' έπιανε πανικός. Δεν του 'λεγα ποτέ τι μου συμβαίνει. Καθόμασταν με τις ώρες, πίναμε, φουμάραμε, λέγαμε διάφορα, περισσότερο γελούσαμε. Έφευγα καλά. Είχα βρει την έξοδο κινδύνου. Είχαν ξεμουδιάσει τα φτερά μου. Χωρίς θεωρίες. Χωρίς φιλοσοφίες. Χωρίς νοουθεσίες. Έτσι απλά. Γιατί ένιωθα τη ζέστα της αγάπης του. Γιατί μυρζιόμουνα για λίγο την ψυχή του.

Ο Στέλιος δεν ήταν ένας τουρίστας της ζωής. Ούτε ένας τύπος γραφικός που πήρε τους δρόμους για να φωτογραφίσει τ' αξιοθέατα του κόσμου. Δεν κουβαλούσε

τύρητα το ρίσκο. Έτσι ήταν κι ο Στέλιος. Είχε μια υπέρροχη εσωστρεφή ματαιοδοξία. Κι αυτή η ιδιαιτερότητα, του 'δενε μια εξίσια φινέτσα στην προσωπικότητα του και τον έκανε να διαφέρει απ' όλους.

Ήταν ελεύθερος. Ελεύθερος είν' αυτός που μπορεί να επιλέγει τη σκλαβιά του. Που μπορεί ν' αποφασίζει πότε, που, σε ποιόν ή σε τι, γουστάρει να χαρίζει την ψυχή του.

Ο Στέλιος είχε διαλέξει να χαρίζεται στον έρωτά του για τη ζωή. Χωρίς υπολογισμούς. Χωρίς ενδοιασμούς. Χωρίς επικετές.

Περπάτησε σε δύσκολους δρόμους. Έκανε επικίνδυνες διαδρομές κι ας ήξερε πολύ καλά το κόστος. Μπορεί να ήταν επαναστάτης. Μπορεί να ήταν αντιήρωας. Ζωγράφος. Μάγειρας. Πάνω απ' όλα, ήταν ένας ταξιδευτής της ζωής. Ακόμα και η ζωγραφική που τόσο την αγάπησε, δεν αποτέλεσε το στόχο του. Ήταν κι αυτή ένα πρόσημα. Κάτι σαν σημειώσεις που κράτησε από τα ταξίδια του. Δεν τον χωρούσε ο εαυτός του. Κι έμαχνη πάντα δρόμους για να γλιτώσει. Δεν ήθελε να φτάσει πουθενά. Ζούσε μόνο για τη γλύκα, για τη μαγεία της επόμενης διαδρομής.

Κάποτε μου 'λεγε: "Σ' αυτές τις διαδρομές, ξέρεις, πηγαίνει κανείς πάντοτε μόνος του. Χωρίς αποσκευές". Και τι κερδίζει, του είπα.

Ανεβοκατέβασε τους ώμους του, περπάτησε λίγο με γρήγορα βήματα στις κάμαρες και μου απάντησε χαμογελώντας. "Τίποτα! Αν μπορείς να καταλάβεις, τι σημαίνει αυτό το τίποτα..."

Είναι κάποιοι άνθρωποι, που αφήνουν πίσω τους, μια δικαίωση της ομορφιάς. Μια πνοή δροσιάς. Ένα άρωμα, ακριβό...

Κουνέλι ψητό με μουστάρδα

Υπάρχουν ένα σωρό ενδιαφέρουσες, αλλά και μπερδεμένες συνταγές για το πώς να ψησετε το κουνέλι σας. Αυτή που σας δίνω σήμερα είναι η απλούστερη, η ευκολότερη και, εγώ τουλάχιστον, την θεωρώ σαν μία από τις νοστιμότερες. Δοκιμάστε την λοιπόν αν είστε αρχάριοι ή αν δεν έχετε βαρεθεί το κουνέλι στιφάδο ή το κουνέλι με κόκκινη σάλτσα ή το δήθεν σαλμί.

Για ένα κουνέλι βάρους γύρω στο ½ κιλό θα χρειαστείτε: τα δύο τρίτα ενός μικρού βάζου έτοιμη μουστάρδα γαλλικού τύπου, μισό ποτήρι του νερού λάδι (λιόλαδο ή καλύτερα αραβοσιτέλαιο) λίγο πιπέρι (ως ένα τρίτο ενός κοφτού μικρού κουταλιού). Δεν θα χρειαστεί να αλατίσετε γιατί η μουστάρδα περιέχει μπόλικο αλάτι.

Ανάβετε τον φούρνο σας στο κανονικό μέτριο και επάνω κάτω. Βάζετε την μουστάρδα σε ένα μπολ και της ρίχνετε αρκετά σιγά το λάδι ανακατεύοντας με πιρούνι ή ξύλινη κουτάλα. Δεν υπάρχει λόγος να πάρετε προφυλάξεις που θα παίρνατε αντιμετωπίζοντας μια μαγιονέζα. Αλλά στην περίπτωση αυτή αν ρίξετε πάρα πολύ λάδι μονομιάς το μίγμα θα κόψει. Πιπερώνετε προπαντός μέσα το κουνέλι και μετά το αλείφετε με μπόλικο από αυτή την μουστάρδα απ' έξω και λιγότερη από μέσα.

Ο φούρνος σας πρέπει φυσικά να είναι ήδη ζεσταμένος όπως είπαμε στο μέτριο προς το δυνατό αλλά σε καμιά δεκαριά λεπτά θα τον χαμηλώσετε λιγάκι. Το ψήσιμο διαρκεί 1 ώρα και 30 λεπτά. Αποφεύγετε τον συνηθισμένο έλεγχο ψησίματος με προυονιάσματα γιατί όλα τα ζουμιά του κουνελιού θα ξεφύγουν και θα το στεγνώσετε τελείως. Θα αντιληφθείτε όμως έστω και από το τσίριγμα που θα ακούσετε στο ταψί πως τα ζουμιά του αρχίζουν να ξεφεύγουν σε μικρές ποσότητες μετά από καμιά εβδομηνταριά λεπτά ψησίματος. Μόλις το τσίρισμα σταματήσει, σε καμιά εικοσαριά λεπτά περίπου, το κουνέλι έχει ψηθεί και αν το αφήσετε περισσότερο κινδυνεύει να στεγνώσει. Φυσικά θα ξύσετε με μία ξύλινη σπάτουλα το βάθος του ταψιού για να μαζέψετε την πολύ νόστιμη, αν και μάλλον λίγη σάλτσα που θα έχει μαζευτεί.

Οι ψητές ή ηγανιτές πατάτες είναι η συνηθισμένη γαρνιτούρα με την οποία σερβίρουμε τέτοιου είδους ψητά. Αλλά καθώς η συνταγή που σας έδωσα κάνει το κουνέλι αρκετά καυτερό, προτιμήστε κάτι πιο ουδέτερο και λιγότερο βαρύ. Θα σας πρότεινα καρτότα πουρέ. Ή ακόμη σπανάκι πουρέ. Μια άλλη ιδέα, που πολλοί και μεγάλοι μάγειροι την υποστηρίζουν όταν πρόκειται για βαριά κάπως φαγητά, είναι να σερβίρετε το κουνέλι σας με σκέτες μικρές βραστές πατάτες. Τις πατάτες αυτές τις βράζετε και τις σερβίρετε ολόκληρες. Όταν έχουν τοποθετηθεί πια στην πιατέλα τους ρίχνετε λίγο φιλοκομμένο μαϊντανό.

Το χωριό Φιστικλή και Ελευθερόπολις

Οι μαρτυρίες των πηγών

Σε προηγούμενα σημειώματα γράφαμε για την ετυμολογία της ονομασίας του χωριού Αρμένιοι Αποκορώνου, σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη των ερευνητών.

Σήμερα, με οδηγό πάντα τις πηγές, θα αναφερθούμε σε δύο άλλες ονομασίες που εδόθησαν κατά καιρούς στο χωριό, χωρίς όμως καμιά απ' αυτές να επικρατήσει και να εκτοπίσει την αρχική κι οι αρμενιανοί να γίνουμε... *Φιστικλήδες*, όπως μας ήθελαν οι Τούρκοι. Μήτε όμως και *Ελευθεροπολίτες*, όπως μας ήθελαν οι επαναστάτες του '21, που μετονομάσανε, τιμής ένεκεν, το 1822, τους Αρμένιους σε *Ελευθερόπολιν*, ένεκεν των υπηρεσιών που προσέφεραν στον εθνικό αγώνα

Να τα κάμομε όμως πιο λιανά.

ΦΙΣΤΙΚΛΗ

Οι Τούρκοι λοιπόν μετονομάσανε τους Αρμένιους σε *Φιστικλή*, που σημαίνει *φιστικότοπος*.

Τούτο τεκμηριώνεται από δημοσίευμα της επίσημης εφημερίδας της Γενικής Διοικήσεως Κρήτης, "Κρήτη", η οποία, στο φύλλο με αριθμό 1176, της 4^{ης} Μαΐου 1890 δημοσιεύει αγγελία πλειστηριασμού υποθηκευμένου κτήματος του "Αβέρικου Καργιωτάκη κατοίκου του χωριού Φιστικλή Αρμένων Αποκορώνου".

Το σχετικό δημοσίευμα, που έχει βέβαια πολλαπλή αξία, είναι το ακόλουθο:

"Επειδή ο οφειλέτης μου *Αβέρικος Καργιωτάκης, κάτοικος του χωριού Φιστικλή Αρμένων Αποκορώνου*, επέταξε όπως [...] εκποίηση το εξής ενυπόθηκόν μοι κτήμα του, κείμενον εν τη κτηματική περιφέρεια του *χωριού Φιστικλή Αρμένων Αποκορώνου*, ήτοι εν τη θέσει "Πατριγιανά" 6 κοιλών αγρός συνορευόμενος κτήμασι Σελήμ Γιουνουσάκη, Βικτωρίας Καργιωτοπούλας ρύκα και οφειλέτην.

Εν Χανίοις τη 30 Απριλίου 1890

Ο πληρεξούσιος του επισπεύδοντος δανειστού Εμίν Σουφράκη κατοίκου Χανίων ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΦΟΥΜΗΣ"

Η πληροφορία για την μετονομασία του χωριού ήταν γνωστή μέχρι σήμερα, απ' όσο τουλάχιστον μπορούμε να ξέρομε, μόνο από τον *Κ. Γ. Φουρναράκη*, ο οποίος, στο βιβλίο του "*Τουρκοκρήτες*", εν Χανίοις 1929, σελ. 34, χωρίς να κατονομάζει τις πηγές του και να τεκμηριώνει τις πληροφορίες που μας παρέχει, γράφει τα ακόλουθα:

"*Το χωριόν Αρμένιοι του Αποκορώνου μετονομάσθη Φιστικλή και η Σούδα Τούζλα και Αζιζιγέ. Των ονομάτων όμως τούτων εγένετο χρήσις εις τα επίσημα έγγραφα*".

Από τους νεότερους ο *Νικόλαος Τωμαδάκης*, παρεμπιπτόντως, αναφέρεται στην ονομασία

Μια ανεκτίμητης αξίας πηγή της Κρητικής Ιστορίας είναι τα "Απομνημονεύματα" του "εξ Αρμένων των Ιπποκορωνίων" *Κ. Κριτοβουλίδου*, στη σελίδα 558 των οποίων αναφέρεται η, τιμής ένεκεν, μετονομασία των Αρμενίων εις *ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΝ*, τον Μάιο του 1822.

Επάνω το εξώφυλλο της πρώτης (1859) και μόνης έκδοσης, αλλά και πλήρους εκδόσεως των "Απομνημονευμάτων".

αυτή, χωρίς και να δηλώνει την πηγή του, η οποία, προφανώς, είναι ο Φουρναράκης.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ

Τον Μάιο του 1822, συνήλθε στους Αρμένιους Αποκορώνου η πρώτη μεγάλη Γενική Επαναστατική Συνέλευσις των Κρητών η οποία, μεταξύ άλλων, εψηφισε και το "*Πολίτευμα των Αρμενίων*", δηλαδή τον Καταστατικό χάρτη της Κρήτης.

Η Συνέλευσις αυτή, τιμώντας το χωριό για την προσφορά του ως έδρα της Επαναστατικής Κυβερνήσεως, αλλά και για την φιλοξενία που πρόσφερε σε δύο Γενικές Συνελεύσεις αφηφόντας κινδύνους σφαγών και διωγμών, που δεν άργησαν μάλιστα να ακολουθήσουν.

Ο ιστορικός της Κρητικής Επανάστασεως του 1821, *Κυριακός-Καλλίνικος Κριτοβουλίδης*, ο οποίος ήταν μέλος των επαναστατικών κυβερνήσεων, αλλά και πληρεξούσιος Αποκορώνου στη Συνέλευση του Μαΐου του 1822, και με την ιδιότητά του αυτήν υπέγραψε το Πολίτευμα, αναφέρει

στα "*Απομνημονεύματά*" του, ότι μεταξύ των ψηφισμάτων της Συνελεύσεως, περιλαμβάνεται και αυτό που ναφέρει ότι η κομόπολις Αρμένιοι μετονομάζεται *ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ*.

Το σχετικό απόσπασμα των "Απομνημονευμάτων" είναι το εξής:

ΑΠΟΚΟΡΩΝΑΣ. Αρμένιοι,

"Ενταύθα επί το πλείστον είχε την έδραν επί της επαναστάσεως η Διοίκησης, όπου έγιναν και δύο συνελεύσεις Κρητών, η δε συγκροτηθείσα τον Μάιον 1822, ότε υπεγράφη και υπό των Κρητών το πρώτον ελληνικόν πολίτευμα της Επιδάυρου λεγόμενον, εψηφισε να φέρη εις το εξής, το χωριόν τούτο, το οποίον εσημάτιζε κομόπολιν, την κλήσιν "Ελευθερόπολις".

("Απομνημονεύματα", Κριτοβουλίδη, έκδοσι 1859, σελ. 558).

Θα κλείσουμε το σημείωμα αυτό μ' ένα απόσπασμα από τις περιφημες Οδοιπορικές Εντυπώσεις του Μιχ. Δέφνερ, όπου ο συγγραφέας παρέχει, μαζί με τις εντυπώσεις του για τους Αρμένιους του 1918, ιστορικά στοιχεία για το χωριό και ετυμολογικά της ονομασίας του.

(το απόσπασμα είναι από τις σελίδες 16-17)

Ανεβήκαμε λοιπόν εις το αμάξι και εφθάσαμεν εις τας 4 παρά τέταρτον εις τους *Αρμένους*. Μεγάλο χωριό με 750 κατοίκους, 21 χιλιόμετρα από τα Χανιά. Έχει πολλές πηγάς παλαιά και υψηλά πλατάνια και άλλα πολλά μεγάλα δένδρα. Αν έγγραφα γαλλιστί, θα έλεγα des platanes centenaires *Αρμένιοι* λέγεται το χωριό, επειδή ήτο αρχικός αποικία Αρμενίων. Εις τον στρατόν του Νικηφόρου Φωκά, ο οποίος εις τα 961 απελευθέρωσεν επί τέλους την Κρήτην από τους Σαρακηνούς, υπηρετούσαν τότε πολλοί Αρμένιοι. Οι Αρμένιοι εκείνης της εποχής φαίνεται πως ήσαν ανδρείοτεροι από τους σημερινούς, οι οποίοι σφάζονται σαν τα' αρνιά. Όταν λοιπόν ετελείωσεν εκείνη η εκστρατεία, έμειναν πολλοί Αρμένιοι εις την Κρήτην και αποικήσθησαν εις διάφορα χωριά. Σήμερον ακόμη υπάρχουν εις διάφορες επαρχίες της Κρήτης τέσσαρα χωριά, τα οποία ονομάζονται *Αρμένιοι*. Εις τους Αρμένιους του Αποκορώνου, κάτω από τας ρίζας τεραστίου πλατανιού, αναβλύζει δυνατή πηγή, η οποία μαζί με μερικάς άλλας μικροτέρας σχηματίζει αμέσως τον ρύκα. Ξυδέν, ο οποίος κινεί μύλους και κοντά εις τες Καλύβες χύνεται εις τον εξωτερικόν κόλπον της Σούδας. Πρέπει να ειπώ ακόμη, ότι κατά την ελληνικήν επανάστασιν του 21 η προσωρινή Κυβέρνησις των Κρητών είχε την έδραν της εις τους Αρμένους. Εκεί η Κρητική συνέλευσις υπέγραψε την 22 Μαΐου 1822 το πολίτευμα της Επιδάυρου.

«Μια ημέρα στο καφεενείο το θεατρικό που παρουσιάστηκε το καλοκαίρι στο Σχολείο

Το κείμενο που ακολουθεί είναι από το σενάριο που έγραψαν: η Χρύσα Βολάνη, ο Χριστόφορος Γαβριηλίδης, ο Στέφανος Κουτσουπάκης, η Ρία Μαρινάκη, η Νανά Νικολάου, ο Μανώλης Στεφανουδάκης, η Στέλλα Ροκάκη, και η Μαρίτα Χατζηδάκη.

Μικρές μεταβολές και διορθώσεις που έγιναν λίγο πριν την παράσταση, δεν κατέστη δυνατόν να τις ενσωματώσουμε στο αρχικό κείμενο. Ας μας συγχωρήσουν οι συγγραφείς.

Καφετζής: Καλημέρα Δασκαλίτσα μου (κόβει και της προσφέρει ένα λουλούδι).
Δασκάλα: Καλημέρα Στέλιο.
Καφετζής: Τι να σας προσφέρουμε σήμερα...; Ένα υποβρύχιο ή τον γλυκό σας όπως πάντα;
Δασκάλα: Τίποτα μια πορτοκαλάδα... να προσέχομε λίγο και τη σιλουέτα μας...
Καφετζής: Τώρα πια...
Δασκάλα: Τι είπες Στέλιο;
Καφετζής: Τίποτα Δασκαλίτσα μου για το Μπαρμπα Μανώλη που ρίχνεται έλεγα... Νάτος.
Μπαρμπα - Μανώλης: Καλημέρα. Φέρε λίγο καυσίμο με Στέλι. Καλημέρα Δεσποσύνη μου.
Δασκάλα: Πρωί πρωί θα σου κάνει τα σωθικά μπάρμπα Μανώλη. Καλημέρα...
Μπαρμπα - Μανώλης: Δεν φοβούνται τα σωθικά μου από κάψιμο κυρά μου είναι κατακαυμένα εδώ και χρόνια... μου τάχει κάψει η συχωρεμένη η γυναίκα μου... Τό 'κλεισες το σχολείο και φέτος...
Δασκάλα: Πάει και αυτή η χρονιά Μπαρμπα Μανώλη
Μπαρμπα - Μανώλης: Πως περνούν τα έτη-μα τα χρόνια!
Μανώλης Γκριναριαίος: Φεύγουν τα παντέρμα και δε ρωτούνε και κανένα, καλημέρα σ' όλους.
Όλοι μαζί: Καλημέρα Μανολάκη.
Μανώλης Γκριναριαίος: Στέλιο!
Καφετζής: Έφτασε!!
Μανώλης Γκριναριαίος: Ένα βαρύ γλυκό και όχι... Ήρθαν οι εφημερίδες; Να τις χθεσινές... Όλο τα ίδια και τα ίδια γράφουν... Τίποτα το καινούριο. Πάλι για τη μείωση των συντάξεων. Πάλι για την αύξηση των φόρων ως που θα φθάσει αυτή η κατάσταση... Σε λίγο θα μας πάρουν και τα πανταλόνια μας και πάλι δεν θα 'ναι ευχαριστημένοι. Τα 'μαθε κυρά δασκάλα;
Δασκάλα: Δεσποινίς παρακαλώ.
Μανώλης Γκριναριαίος: ...πως καίνε ολόκληρη την Ελλάδα και πως πληρώνονται κιόλας; Επιάσανε λει τους εμπρηστές και είχανε φωτογραφίες από τα δάση και φυτίλια και πετρέλαιο και... ήτανε λει άραβες...
Καφετζής: Όχι, Τούρκοι;
Μανώλης Γκριναριαίος: Όχι πανάθεμά τους Άραβες ήτανε...
Καφετζής: Εγώ σας λω πως ήτανε Τούρκοι.
Μανώλης Γκριναριαίος: Σταθείτε μα κάπου το διάβασα εχθές στη χθεσινή ήτανε στην πρώτη σελίδα. Πρώτη... πρώτη. Που είναι η χθεσινή; Να... να... όχι στην προχθεσινή... στη χθεσινή σου λω. Νάτο για τους φόρους οι πανθεματισμένοι.
Μπαρμπα - Μανώλης: Για να δω και γω μωρέ. Κράτα κυρά Δασκάλα.
Δασκάλα: Δεσποινίς παρακαλώ.
Μπαρμπα - Μανώλης: Δεσποινίς κυρά Δασκάλα.
Δασκάλα: Δεσποινίς και μόνο Δεσποινίς.
Μπαρμπα - Μανώλης: Καλά καλά κυρά Δε-

σποινίς.
Δασκάλα: Κεριά και λιβάνια να... (ξεχνά το λουλούδι).
Καφετζής: Αχ, τι να πει κανείς για τον καημό της αλλοιής.
Μπαρμπα - Μανώλης: Μα γιάντα έφυγε μας και εσαντίστηκε;
Δασκάλα: Καλημέρα κύριε Αστυνόμη.
Αστυνόμος: Καλημέρα πολυγραμματίζουμένη μου δεσποινίς.
Δασκάλα: Έμαθες για τις πυρκαγιές κύριε Αστυνόμη;
Αστυνόμος: Προς τα πού όθε την Μαλάξα πάλι ή όθε τα Μεγάλα Χωράφια...
Δασκάλα: Όχι κύριε Αστυνόμη γενικές πυρκαγιές ανά το Πανελλήνιο.
Αστυνόμος: Όθε το Πανελλήνιο, στη Νέα Χώρα δηλαδή, μέσα στα Χανιά. Βοήθα Παναγία μου και εκεί κοντά μένει η θεία μου η Τζαμπιά... άσου να πάω στο Τμήμα να δω αν χρειάζονται βοήθεια... Να μαζώξομε και πολίτες και στρατιώτες και ναύτες και αεροπόρους και όλη την άμυνα της χώρας όχι της περιοχής. Καλά που μου τόπες κυρά Δασκάλα. Αύριο τονε πίνω τον καφέ...
Δασκάλα: Δεσποινίς παρακαλώ.
Αστυνόμος: Καλή μέρα να 'χετε δεσποινίς μου.
Καφετζής: Πάλι το ξεχασε το πουλούδο η Δασκάλα.
Μπαρμπα - Μανώλης: Δώσε ο του Γιωργάκη να της το πάει.
Καφετζής: Άστο καλύτερα άλλη ώρα.
Γιωργάκης: Όχι, θα της το πάω αλλά περίμενε να φτάσει σπίτι της να με κεράσει κιόλας...
Καφετζής: Άστο είπα δεν καταλαβαίνεις; (πάει να το πάρει...)
Γιωργάκης: Να που το 'σπασες γρουσουζή ποιος θα με κεράσει τώρα εμένα...; (φεύγει μουτρωμένος).
Καφετζής: Φύγε από μπροστά μου μη σε βλέπω... Όπα... να και οι κυρίες Αριστοκρατική πάνε φαίνεται πάλι για να καταθέσουν τα υπάργχοντά τους στα ρουχάδια... Ωχ, ωχ, ωχ σαν να μου φαίνεται πως από πίσω έρχεται η Κλωθοπούλα με το ραβδί... Αυτή δεν είναι;
Κλωθοπούλα: Προκόπη, Προκόπη πάλι με καμιά γυναίκα θα σε βρω; Καλημέρα.
Μπαρμπα - Μανώλης: Πάλι τον Προκόπη ψάχνεις κακορίκη; Ακόμη δε φάνηκε...
Κλωθοπούλα: Εγώ τον έστειλα να μου πάρει κρομμύδια κι αυτός εχάθηκε.
(Φαίνεται από την άλλη άκρη του δρόμου πίσω από την Γραμματέα που πλησιάζει...)
Γραμματέας: Μήπως πέρασε ο Πρόεδρος καθόλου από δω;
Καφετζής: Όχι ακόμα.
Μπαρμπα - Μανώλης: Έλα να σε κεράσομε κοπελιά μου.
Γραμματέας: Όχι ευχαριστώ, πάω στο γραφείο που έχω δουλειά, αν περάσει από δω πείτε του πως τον χρειάζομαι.
Κλωθοπούλα: Ακαμάτι ανεπρόκοπε πόσες

ώρες θέλεις μωρέ να πας να πάρεις κρομμύδια; Δεν ξέρεις πως πρέπει να απλώσεις την μπουγάδα; Δεν ξέρεις πως πρέπει να στέσεις το φαί και να ξεκατίζεις το μωρό; Τι χασομεράς μωρέ ε;
Προκόπη: Και συ κολώνα του σπιτιού μου και κορόνα του κεφαλιού μου τι θα κάνεις;
Κλωθοπούλα: Ρωτάς μωρέ τι θα κάνω; Τώρα μόλις ξύπνησα και ακόμη ούτε καφέ δεν ήπια, Να βάστα και το σκουπόξυλο θα το χρειαστώ πιο ύστερα. Γρήγορα σου λω στο σπίτι και το κοπέλι θα 'χει λιγωθεί στο κλάμα.
Ταχυδρόμος: Ταχυδρόμος...
Γιωργάκης: Καλημέρα Ταχυδρόμη έχει γράμμα σήμερα η κυρά Κατίνα;
Ταχυδρόμος: Και τι σε νοιάζει εσένα Γιωργάκη;
Γιωργάκης: Εχθές έφτιαξε μια γιαουρτόπιτα και μύριζε όλος ο δρόμος...
Ταχυδρόμος: Για να δω ποιος και ποιος έχει γράμμα σήμερα. Ένα γράμμα για την κυρά Άννα.
Γιωργάκης: Καλό αυτό.
Ταχυδρόμος: Ένα γράμμα ή μάλλον όχι η σύνταξη της κυρά Γιώργαινας.
Γιωργάκης: Καλό αυτό.
Ταχυδρόμος: Ο λογαριασμός του νερού και του τηλεφώνου του κυρίου Μανώλη του Γκριναριαίου.
Πλησιάζει ο Κυριάκος.
Γιωργάκης: Κακό αυτό.
Ταχυδρόμος: Ένα γράμμα από την Αμερική για την κυρά Μαρίκα.
Γιωργάκης: Καλό αυτό.
Ταχυδρόμος: Ένα γράμμα από το γιο της κυρά Ειρήνης από το στρατό.
Γιωργάκης: Καλό αυτό.
Ταχυδρόμος: Ένας λογαριασμός της Δ.Ε.Η. για την κυρά Αντωνία.
Γιωργάκης: Κακό αυτό.
Ταχυδρόμος: Να και οι επιδοτήσεις του...
Γιωργάκης: Αυτό και αν είναι καλό. Αυτό περιμέναμε να πεις κυρ-Ταχυδρόμη. Τρέχομε τρέχομε να τους φωνάξομε όλους και ερχόμαστε αμέσως.. Πως πως η δουλειά σου έγινε κιόλας.
Ταχυδρόμος: Στέλιο πιάσε ένα μέτριο.
Γιωργάκης: Πιες με την ησυχία σου τον καφέ σου τον κερνάει το χωριό. Έχασα το κεράσμα της δασκάλας μου.
Μπαρμπα - Μανώλης: Πάλι πράμα για μένα. Εξεγάσανε με πάει και τελείωσε. ας είναι καλά όπου κι αν είναι.
Πρόεδρος: Καλή μέρα σ' όλους σας και δεν πειράζει.
Μπαρμπα - Μανώλης: Έλα πρόεδρε έλα να σε κεράσομε.
Πρόεδρος: Όχι τώρα βιάζομαι είχα πάει στα Χανιά για δουλειές. Άλλη ώρα.
Γκριναριαίος: Κάτσε βρε Πρόεδρε να δεις τι γράφουν οι εφημερίδες.
Πρόεδρος: Τι γράφουν;
Κος Γκριναριαίος: Έμαθες για την αύξηση των φόρων; Για τους εμπρησμούς; Για τη

μείωση των συντάξεων;
Πρόεδρος: Για την υποτίμηση γράφει τίποτα;
Κος Γκριναριαίος: Έλα να δούμε.
Πρόεδρος: Όχι τώρα πρέπει να φύγω.
Μπαρμπα - Μανώλης: Όπως θέλεις πρόεδρε.
Πρόεδρος: Γεια χαρά.
Μπαρμπα - Μανώλης: Ωρα καλή.
Κος Γκριναριαίος: Ας πάω και γω που είναι οι εφημερίδες; Θα τις συνεχίσω σπίτι μου. (Στην άκρη του δρόμου φαίνονται δύο γύφτισσες.)
Γύφτισσες: Γεια χαρά σας παλικάρια.
Μιχάλης - Κώστας: Καλημέρα...
Γύφτισσα 1: Έλα παλικάρι ασήμωσε να σου πω το μοίρα σου να σε πω το ριζικό σου.
Μιχάλης: Και πόσα θέλεις για να διαβάσεις το χέρι μου τις γραμμές θαρρό διαβάσεις...
Γύφτισσα 1: Ε, δε θα μαλώσομε κιόλας βάλε ότι θέλεις;
Μιχάλης: Τούτο καλά ή θέλεις παραπάνω; (500 δρχ.)
Γύφτισσα 1: Άντε βάλε κάτι παραπάνω δυο τρία χιλιάδικα μην είσαι σπάγκος. Καθούρια έχουν οι τσέπες σου βρε παιδί μου.
Μιχάλης: Να πάρε δύο και λέγε...
Γύφτισσα 1: Μεγάλη πόρτα θα διαβείς.
Γύφτισσα 2: Έλα εδώ εσύ τι θα με κεράσεις να σε πω τη μοίρα σου...;
Μιχάλης: Μισά μισά Κώστά τι λες;
Κώστας: Γιατί όχι;
Γύφτισσα 2: Έλα καφεενείο; Έλα εδώ.
Μπαρμπα - Μανώλης: Στέλιος, έβγα μωρέ. Καφετζής; Έφτασε!!
Γύφτισσα: Πιάσε κανά ούζο με μπύλοκο μεζέ και όχι παζιμάδια...
Καφετζής: Δεν έχω μεζέ να φτιάξω ένα ντάκο που φτιάξω για τη μητέρα;
Γύφτισσα: Φτιάξε με βάλλε δυο... και δυο φλιτζάνια για τα παλικάρια.
Κώστας: Ένα βαρύ γλυκό...
Μιχάλης: Ένα μέτριο...
Καφετζής: Έφτασε...
Γύφτισσα: Δεν θα ασημώσετε και κάτι... Εσύ γαριδομάτη μου που 'σαι και ερωτοχτυπημένος με τη μαυροματού... (Ο Μιχάλης κοιτάζει με απορία τον Κώστα και βγάζει ένα πεντακοσάριο.)
Κώστας: Μισά - μισά είπαμε ε;
Μιχάλης: Να μωρέ εκιά θα τσιγκουνευτούμε...
(Βγάζει άλλο ένα πεντακοσάριο... και αναποδογυρίζει τον καφέ που ήπιε μονορούφι...)
Γύφτισσα: Δεν τρώγονται βρε παιδί μου αυτοί οι ντάκοι μα 'φερε ένα ασημόγαρτο να τους πάρω μαζί μου... (σταυροκοπά τα φλιτζάνια) Πω, πω συμφορά...
Κώστας: Τι είναι μωρέ;
Γύφτισσα: Πω πω συμφορά... Κακά γεννητούρια βλέπω κακά ξεμπερδέματα...
Κώστας: Και τι με κόφει εμένα.
Γύφτισσα: Στο σπίτι σου είναι.
Μιχάλης: Λες νάναι γαστρομένη η Ρηνιώ;
Κώστας: Άντε παρακάτω παρακάτω...

του χωριού μας»

Μιχάλης: Το δικό μου κοίτα να... να...
 Γύφτισσα: Χαλκά βλέπω και γρήγορο... με μπιρμπιλομάτα.
 Αδελφή Κώστα: Κωστή τρέχα τρέχα και φοβά η δόλια τα αρσενικά εβγήκανε μα δε στέκονται στα πόδια τους. Έχει και τρίτο λες νάναι θηλυκό;
 Κώστας: Τι;
 Μιχάλης: Πως;
 Αδελφή Κώστα: Έλα μορέ γρήγορα.
 Μιχάλης: Να σου ζήσουνε Κωστή. Να σου ζήσουνε.
 Κώστας: Μωρέ τροζέ η προβατίνα μου γέννησε όχι το Ρηνιώ...
 Γύφτισσα: Άντε στο καλό.
 Κώστας: Αν ξεζελέγουμε θα σε χρυσώσω.
 Γύφτισσα: Φτου! Φτου! Δεν θέλω εγώ χρυσά. Δεν θέλω πάρε δόσε με εφορίες και Τράπεζες.
 Κώστας: Σχήμα λόγου είναι.
 Γύφτισσα: Έτσι μάλιστα.
 Μιχάλης: Συχαρίκια ίντα άκουσα;
 Καφετζής: Και μην αργήσεις να γυρίσεις για τα καλορίζικα...

ζανε, γρυλίζανε. Φοβήθηκα τση και τσι φερα επαέ... πιο κάτω... έρχονται.
 (Το κινητό χτυπά.)
 Το παναθεματισμένο λες και πιάνει όντε το χρειάζεται κανείς; Γαβγίζανε, γρυλίζανε, φοβήθηκα τση και τσι φερα στο διπλανό χωριό. Το μόνο που καταλάβαινα ήτανε Μαβώλη... Μα τι λαχτάρα ήταν αυτή; Στο δρόμο για τσι Αρμένους εσουνάντησα έναν βοσκό, που διάσχιζε με το κοπαδάκι του τον δρόμο. Μα, ήντα κοπαδάκι σου λεω! Κοπαδάρα. Από την ώρα που σταμάτησα μετρούσα, μέχρι που εβαρέθηκα. Στο σύνολο θα 'τανε δεν θα 'τανε 500 οζά, κι άμα βάλεις μαζί και τους σκύλους που τα προσέχανε μας κάνουν τρέχα γύρευε. Θα 'μουν ακόμα εκεί και θα περιμένα αν δεν είχα κόψει δρόμο από το χωράφι μπάρμπα του Σταμάτη. Δεν είναι δουλειά αυτή σας λεω.
 (Το κινητό χτυπά)
 Το παναθεματισμένο!! Λες να πιάνει όντε το χρειάζεται κανείς; Έλα εμπρός; Ποιος... Ναι έρχομαι. Άντε γεια σας.
 Μπάρμπα - Μανόλης: Εμεσημέριασε μπλιο.

καφενείο... μια jus θα μας φρεσκάρει... Τι ζήτη κι αυτή σήμερα... Στέλιο έλα μια στιγμή... Εξάλλου όλο και κάτι θα μάθουμε.
 Καφετζής: Ναι τώρα.
 Άννα: Εγώ αυτό που θέλω είναι να μάθω τα συνταρακτικά γεγονότα που θα γίνουν στο μέλλον. Έλα βρε Στέλιο...
 Καφετζής: Τώρα έρχομαι.
 Νανά: Για την πρόταση του αστυνόμου στη δασκάλα λες πάλι; Τελείωσε αυτή πια ξέχνα την. Την κόρη της Φρόσως της προζενήτρας την είδες πως εκατάντησε από τη διαίτα; Τα κόκαλα της φανήκανε. Λείψανο σου λεω Θε μου συχώρα με... Μόνο σοκολάτες έτρωγε για μια βδομάδα... Τέτοια διαίτα την κάνω και γω. Έλα Στέλιο... να παραγγελλομε.
 Καφετζής: Τώρα δυο λεπτά...
 Άννα: Μόλις γυρίσωμε στο σπίτι θα τηλεφωνήσω στο Ρηνιώ αυτή θα ξέρει τι απόγινε με τον Προκόπη και την Κλωθοπούλα. Ήρθε λει η μάνα του και του 'πε να την χωρίσει... Θα πάνε λει και στο δικηγόρο... Θα γίνει και δίκη με δικαστές και εισαγγελέους... Στέλιο έλα μορέ...

με νου...
 Κουφός: Τι είπες;
 Μεθυσμένος: (σηκώνεται από την καρέκλα του και θυμωμένος απευθύνεται ψευδίζοντας στον τυφλό και του λει) Δηλαδή τι θέλεις ρε αδερφάκι μου να μας πεις ότι δεν βλέπεις καθόλου;
 Κουφός: Πως είπες;
 Τυφλός: Δεν μιλάει σε σένα σε μένα μιλάει ρε Κουφός; Ε;
 Τυφλός: Σταμάτα εσύ λοιπόν φιλαράκο όχι δεν βλέπω.
 Μεθυσμένος: Για ένα κατοσταράκι δεν θα 'λεγα όχι.
 Κουφός: Τι είπες;
 Τυφλός: Εγώ θα σε κέρασω ρε ένα Black... (Κατεβάζει τα γυαλιά και κοιτά τις τουρίστριες που φθάνουν) Πω, πω, πω κάτι κομμάτια ξενόφερτα φαίνονται...
 Κουφός: Πως;
 Τυφλός: Εγώ τίποτα. Τίποτα δεν είπα.
 Μεθυσμένος: Κάτι για ζένες έλεγες. Απόδειξε μου πως είσαι τυφλός.
 Τυφλός: Το βλέπεις αυτό το παιδάκι με το κόκκινο το γυαλάκι με το...
 Μεθυσμένος: Ναι κάτι βλέπω.
 Τυφλός: Εγώ λοιπόν ρε αδερφάκι δεν τα βλέπω.
 Κουφός: Αχ ρε αδερφάκι με κούφανες, ε την κοτσάνα σου. Είχα χρόνια να ακούσω τέτοια αστειο χα, χα, χα!!! Καλά να 'σαι μ' έκανες και γέλασα μα τω Θεώ...
 Τουρίστρια 1: Please where is the Post Office;
 Κουφός: Τι λει μορέ;
 Τυφλός: Έλα πέρδικά μου εσύ εγώ θα σε πάω.
 Μεθυσμένος: Ρε Στεφανή που πας δεν με κέρασες εκείνοι τον αράπη...
 Κουφός: Πως είπες...
 Μεθυσμένος: Δεν το ξανάπα ουδείς με νου...
 Τουρίστρια 2: Can I have a coffee please?
 Κουφός: Τι είπες μορέ;
 Τυφλός: Εγώ δεν ξέρω, δεν βλέπω...
 Μεθυσμένος: Ε, Στέλιο ένα αράπη απ' αυτό του Στεφανή.
 Κουφός: Τι είπες μορέ;
 Μεθυσμένος: Δεν το ξανάπα, ουδείς με νου...
 Τυφλός: Τι είναι αυτή η κουβέντα...
 Κουφός: Ξέρω 'γω αυτός τις λει εξ από...
 Τουρίστρια 1: (Απευθυνόμενη στις κυρίες) Mr Manolis please.
 Νανά: Ψάχνει τον κύριο Μανόλη.
 Άννα: Ποιο Μανόλη;
 Νανά: Ξέρεις κανά κύριο Μανόλη;
 Άννα: Κύριο Μανόλη, κύριο Μανόλη;
 Τουρίστρια 2: Our father / μπαμπάς.
 Νανά: Μπαμπάς Μανόλης.
 Άννα: Δεν είναι δυνατόν...
 Νανά: Βλέπεις ότι βλέπω;
 Άννα: Οι κοπελιές του μπάρμπα Μανόλη γυρίσανε από την Αυστραλία.
 Νανά: Καφετζή τρέχα έλα να δεις.
 Άννα: Πούνε ο Γιωργάκης.
 Καφετζής: Τρέχα Γιωργάκη να φωνάξεις τον μπαρμπα-Μανόλη.
 Γιωργάκης: Τι έγινε, τι έγινε, ήρθε ο Μεσσίας; Η Δεύτερη Παρουσία;
 Καφετζής: Οι κόρες του μπάρμπα - Μανόλη βρε τρέχα να τον φωνάξεις, τρέχα.
 Γιωργάκης: Ω! Ήρθε η ώρα να γλεντήσουνε. Παιδιά τρεχάτε.

Ταξιτζής: ... Μέρα!... (αφήνει το κινητό στο τραπέζι). Στέλιο φτιάξε ένα σκέτο...
 Μπάρμπα - Μανόλης: Γεια σου Χριστόφορε τι νέα;
 Ταξιτζής: Οφου οφου ετροζάθηκα... όλοι οι κουζουλοί σήμερα μου τύχανε... (Το κινητό χτυπά. Δεν ακούει το αφήνει.) Έλα μπρος ποιος είναι; Έλα, έλα.
 Μπάρμπα Μανόλης: Γιάντα μορέ.
 Ταξιτζής: Καλά καλά δεν είχα μπει στ' αμάξι και να 'σου οι κυρίες Αριστοκρατάκη. Ωσπου να τις πάω στα Χανιά έμαθα όλα τα κουτσομπολιά του Αποκόρωνα.
 Καφετζής: Να, και ο καφές του. Τι νέα μας φέρνεις; Κάνει πως δεν καταλαβαίνει και συνεχίζει. (Το κινητό χτυπά. δεν ακούει, το αφήνει.)
 Ταξιτζής: Τι λέγαμε. Τις σταμάτησα στον Ιορδάνη για μπουγάτσα για να την πάνε δή-δεν στην ξεάδερφή τους μα εφάγανε τζινε στο αμάξι και γεμίσανε τα καθίσματα ζάχαρες. Ωσπου να βγούμε από τη μια πόρτα μπαίνανε από την άλλη δύο ζένες. Που πάτε μορέ τον λεω, εγώ πάω στους Αρμένους. Γαβγί-

Να πάω θέλει να φάω και να ξεποστάσω. άντε, ώρα καλή.
 Στέλιος: Ε, τον κακομοίρη. Μόνος και έρημος απόμεινε.
 Γραμματέας: Μήπως είδατε τον πρόεδρο; Είναι ώρα να φύγω κι ακόμα να φανεί.
 Στέλιος: Πέρασε πριν λίγο και είπες πως πάει για δουλειές πάλι.
 Γραμματέας: Εντάξει, δεν πειράζει.
 Στέλιος: Άμα τον δεις πες του και του χρόνου. (Ένας νέος μπαίνει)
 Χρήστος: Ήρθαμε Στέλιο. Ωρα για την πρέφα μας. Κάτσε να παίξεις μα τώρα δεν έχει δουλειά.
 Καφετζής: Που είναι ο Κωστής ρε;
 Χρήστος: Ξέρω γω είπες πως θάρθει πιάσε ένα τάβλι ώσπου να φανεί.
 Καφετζής: Πόρτες ή πλακωτό;
 Χρήστος: Αρχίζουμε με τις πόρτες και βλέπομε.
 (Καταφθάνουν ξεθεωμένες οι κυρίες Αριστοκρατάκη. Βγαίνουν δυο βεντάλιες και αρχίζουν.)
 Νανά: Έλα βρε παιδί μου να κάτσομε λίγο στο

Καφετζής: Έρχομαι τώρα σε λίγο.
 Νανά: Και οι κόρες του Μπάρμπα - Μανόλη που λες να βρίσκονται; Μόνος και έρημος έμεινε ο παντέρμος...
 Άννα: Και πότε θα γίνει να παρευρεθούμε και μας;
 Νανά: Δεν ξέρω μα θα μάθω. Τι θα γίνει βρε Στέλιο θα 'ρθεις καμιά φορά;
 Καφετζής: Έφτασε!! Τι θα πάρετε;
 Άννα: Ένα υποβρίχιο διπλό.
 Νανά: Οχι βέβαια εγώ θα 'θελα ένα jus d' orange όπως ταιριάζει στις κυρίες της κλάσης μας.
 Καφετζής: Αμέσως. (Ξανακάθεται στην πρέφα). Βρε καλώς το Στεφανή. Καλώς το Σήφη και τον Πέτρο. Οι κουτσομπόλες κοιτούν και ψιθυρίζουν. Ο Πέτρος (τυφλός) πάει να παραγγείλει καφέ δεσ κατευθυνόμενος στο γκρεμό. Οπότε τον σταμάτα ο Στεφανής (κουφός).
 Κουφός: Ε, που πας ρε;
 Τυφλός: Πάω για καφέδες. σήμερα είναι η σειρά μου να πληρώσεις.
 Μεθυσμένος: Άστονε ρε. Δεν είπαμε ουδείς

☞ συνέχεια από τη σελίδα 1

Για την καλύτερη διοργάνωση των δραστηριοτήτων που έγιναν στο σχολείο, ορίστηκε από τους φορείς, οργανωτική επιτροπή που είχε την ευθύνη, την φροντίδα και το συντονισμό των

Στεφανουδάκης Γιώργος, Αβερκάκης Παύλος, Τσιτσιρίδης Κώστας, Κολώνης Χρήστος, Τερεζάκη Στέλλα, Καπριδάκης Αλέξανδρος, Καβρουλάκης Μιχάλης, Τσατσαρώνης Γιάννης, Καλογριδάκης

Γ΄ Γυμνασίου

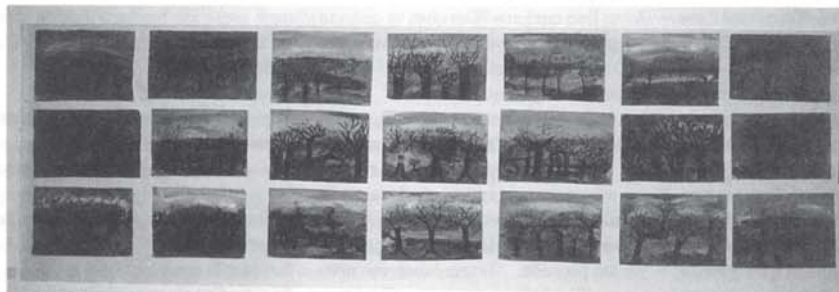
Ψωμά Μαρία, Παζιάνος Παναγιώτης, Παπαδάκης Μάνθος, Τσιτσιρίδης Σήφης, Στεφανουδάκης Μανόλης, Κουρομιχελάκη Ειρήνη, Χαλβαδάκης Βασίλης, Βασσάλος Παναγιώτης, Κοτρωνάκης Γιάννης,

Α΄ Λυκείου

Παντερμάκη Άννα, Κουτσουπάκης Στέφανος, Νικολάου Θωδωρής, Καλλιτσάκης Μιχάλης, Κοτρωνάκης Γιώργος

Β΄ Λυκείου

Ζουμπάκης Στέλιος, Σπανουδάκης Πέτρος, Νικητάκης Ζαχαρούλα,

Μια ομάδα ζωγραφιών των παιδιών με θέμα το καμένο δάσος.

εκδηλώσεων. Την Οργανωτική επιτροπή απετέλεσαν οι κυρίες: Κουτσουπάκη Ντάλη, Τσακίρακη Βάσω, και Τσιτσιρίδη Ελένη, που με την βοήθεια αρκετών μητέρων και κηδεμόνων, έφεραν σε πέρας με επιτυχία τη δύσκολη αποστολή.

Τα παιδιά του χωριού μας, με μεγάλη συμμετοχή, έδωσαν έξι ποδοσφαιρικούς αγώνες με τα παιδιά του Νιο Χωριού, δύο στο Νιο Χωριό και τέσσερις στους Αρμένους από τους οποίους κέρδισαν δύο, σε ένα ήρθαν ισοπαλία και τρεις έχασαν.

Η παρουσίαση των υπολοίπων εκδηλώσεων γίνεται σε άλλες σελίδες.

Τα παιδιά που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις είναι:

Νηπιακό

Κουτσουπάκης Κωνσταντίνος, Κουτσουπάκη Εύα, Μαντωνανάκης Μέλιος, Χαλβαδάκη Ειρήνη, Γιανναράκης Ανδρέας, Χατζηδάκη Σταυρούλα, Πατεράκης Μανόλης, Ψωμά Σοφία, Στυλιανομανωλάκη Ελένη, Στυλιανομανωλάκη Άννα-Πατεράκης Αντώνης, Χατζηδάκης Ηλίας, Τερεζάκης Βασίλης, Μωραϊτάκης, Μωραϊτάκη, Κοντογιάννη Δήμητρα, Κουτσουπάκη Εβελίνα.

Β΄ τάξη Δημοτικού

Πατεράκης Νίκος, Καβρουλάκης Παντελής, Χατζηδάκης Μανόλης, Κρουσταλλάκης Γιάννης

Γ΄ τάξη Δημοτικού

Πατεράκη Δήμητρα, Κουτσουπάκη Ελεάνα, Μαραγκουδάκη Χριστίνα, Κοκοτσάκη Άντρια

Δ΄ τάξη Δημοτικού

Καπριδάκης Γιώργος, Κουτσουπάκης Γιάννης, Ψωμάς Δημήτρης

Ε΄ τάξη Δημοτικού

Τερεζάκη Δέσποινα, Κουτσουπάκη Ναστάζια, Κουτσουπάκης Κυριάκος, Γαβριηλίδης Χριστόφορος, Χαλβαδάκη Άννα, Κοντογιώργη Σέβη, Νικητάκη Μαρία, Γιανναράκης Μιχάλης

ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού

Κρουσταλλάκη Φωτεινή, Βολάνη Χρύσα,

Μια ομαδική εργασία, με θέμα το δάσος.

Νίκος, Κοντορινάκη Μαρία, Καλογριδάκης Νίκος, Τσιτσιρίδης Γιάννης, Τερεζάκης Αποστόλης

Α΄ Γυμνασίου

Κοκοτσάκης Τίμος, Νικητάκη Ιφιγένεια, Πατηνωτάκης Πέτρος, Νικολάου Νανά, Ροκάκη Στέλλα, Μπουράκης Ανδρέας, Καβρουλάκη Έλενα, Στεφανάκης Γιάννης, Φραντζεσκάκης Γιώργος

Β΄ Γυμνασίου

Τσακίρακης Στέλιος, Κοκοτσάκης Δημήτρης, Τσικουδάκης Μανόλης, Νικητάκη Ηλέκτρα, Βασιλόπουλος Παναγιώτης, Νικολακάκης Μανόλης, Κολώνη Κική, Χατζηδάκη Μαρίτα, Μαρινάκη Ελευθερία, Παζιάνος Βασίλης, Ζουμπάκη Λουκία, Παπαδάκης Μάνθος

Γ΄ Λυκείου και Απόφοιτοι Λυκείου

Μαντωνανάκης Μάνθος, Καβρουλάκης Μάνθος, Βοντάς Ευάγγελος, Κουρομιχελάκης Αργύρης, Πατηνωτάκης Νίκος, Κουρομιχελάκης Πέτρος, Καλλιτσάκης Γιάννης, Μουντοκαλλάκης Πέτρος, Τσακίρακης Γιώργος, Ρήγος Οδυσσεύς, Λάππας Γιάννης, Λάππας Παντελής, Γαβριηλίδη Εύη, Γαβριηλίδη Ρόλα.

Η χορωδία μας στα εγκαίνια του μπάσκετ

Η ΡΟΥΓΟΠΟΡΤΑ

το γελαστό παιδί

Ήταν πρωί τ' Αυγούστου κοντά στη ροδαυγή βγήκα να πάρω αέρα στην ανθισμένη γη.

Αξημέρωτα, πρίχου λαλήσουνε οι κοκκόροι, εσηκώθηκα σήμερα, την ώρα που εσίμωνε η ροδαυγή. Κατακοιμμένος και μπουνταλισμένος από την απνία και τα κακά ονειράτα, εβγήκα όξω να πάρω αέρα. Βαριασάινοντας κι αγκομαχώντας ανεβαίνο το ρίζωμα και φτάνω στη "ρουγόπορτα".

Επόνεσε η χέρα μου να γυρίζω το μεγάλο ΚΛΕΙΔΙ γύρου-γύρου, ώσπου να ξεκλειδώσω. Πατά με το δακτύλι μου το σαλιαδόρο, μα τίποτα. Ξαναπατάω, βάνοντας μεγαλύτερη δύναμη, κανένα αποτέλεσμα. Με το πολύ τραχαπάλιο και τη μεγάλη μου υπομονή, καταφέρνω τη ρουγόπορτα και την ανοίγω επιτέλους.

Ο ήλιος δεν έχει βγει ακόμη, μα είναι ζεστός αέρας, που φέρνει ζάλη και λιποθυμιά, με υποδέχεται καθώς εδρασκεύα στο κατόφιλο. Μια φωτιά, που περιούει ούλο μου το κορμί, αναγκάζει με να κοινοσταθώ και να 'κουμπήσω στο μπεντένι, για να μη πέσω. Δυο μέτρα ομπρός μου, ευτυχώς, στη ρίζα τση μουρνιας, θωρώ το πεζούλι. Παίρνω μια μεγάλη αναπνιά κι' αναμαζώνω τσ' αποδέλοιπες μου δυνάμεις. Καρανταλίζοντας και με πολύ ζόρε, κάτω κάμποσα στραβά ζύλα, ώσπου βαρύς σα το μολύβι καθίζω στη Κάτια που πρωτότερα είχα βάλει στ' αμάτι.

Αθόρυβα, χωρίς να τονε προαναγγείλει μουδέ ένα πετειναράκι, βγαίνει ο ήλιος. Η πρώτη ντου αχτίνα σημαδεύει πρώτα το μαστραπαδάκι, που κρέμεται από πάνω μου σένα κουτσόκλαδο τση μουρνιας κι' απόξια τα κλειστά από τη κούραση μάτια μου. Δίχως να τ' ανοίξω, ξεσέρνω λίγα-λίγα στο πλάι για ν' αποφύγω το σημάδεμα. Απλώνω τη χέρα μου δίπλα και πιάνω κάτι τις μαγληνό και δροσερό. Στο γλήγορο άνοιγμα των μαθιού μου, μια ολόρθη λαίνα γεμάτη κρυγύ νερό, με την αστιβίδα στο λαϊμό τση για να μη πει κιανιά μισρό, ήταν η ανακάλυψη που έκαμα.

Δε θυμούμαι, πόση ώρα εχάδεμα με τη μια μου χέρα τη δροσερή λαίνα, δίχως νάχω ανάκαρα να σηκώσω την άλλη και να πιάσω το μαστραπαδάκι. Πρέπει όμως, πως κάνοντας ξερό κουράγιο, ανασηκώθηκα, τ' άρπαξα και πλαϊνίζοντας τη λαίνα το γεμίσα νερό πολλές φορές. Δε θυμούμαι ακόμη, πόσα μαστραπαδάκια, γεμάτα με το πολύτιμο υγρό, εκατέβασα μονοκόρδι στο φλογισμένο μου λάρνγγα και πόσα άλλα έχυσα από τη κορφή τση κεφαλής

μου να πάνε κάτω, ώσπου ο νους κι ο λογισμός νάρθουνε στη θέση ντωνε.

Ήταν πρωί τα' Αυγούστου κοντά στο κολασιό άραγες ίντα μέλλεται; ποιο είναι το γραφτό;

Άτζεμπης, που είναι γραφτό να ξεπάσουνε ούλα τούτανά τα σημάδια; συλλογούμαι μόλις έρχεται ο νους στη κεφαλή μου. Κακά ονειράτα;... Η ρουγόπορτα δε μ' άνοιγε;... Και μόλις άνοιξε... κείνη να η φωτιά και η λαίρα που με χτύπησε αξημέρωτα;... Σκέφτομαι πως οι κοκκόροι δεν ελαλήσανε σήμερα, σαν να μη θέλανε να ζημερώση;... Δε γρικού και κιανιά τζιτζικα, που ως εχθές ούλοι μαζί ως και οι βουβού ελαλούσανε τον κόσμο στο τζι... τζι... τζι... Σήμερα, φοβούνται πρέπει, πως θα σκάσουνε και δε βγάνουνε άρνα... ώστε οφέτος τα σταφύλια δε θα ορμάσουνε, αναστορήθηκα τη παλιά παιδική "φιλοσοφία".

Μ' αυτά τα δίχως απάντηση ερωτήματα η ώρα περνά κι έρχεται μεσημέρι. Ο ήλιος πέφτει στο ζηρήτη εν' άσπρο συννεφάκι, που φάνηκε οθε το Βορρά και γρήγορα-γρήγορα εχώστηκε από πίσω ντου. Το άσπρο συννεφάκι μαυρίζει και φουσκώνει, γίνεται κατάμαυρο σύννεφο, που όλο και μεγαλώνει, ώσπου σκεπάζει ούλο τον ουρανό. Η ΝΟ-ΘΑ που πρωί-πρωί με εξεμάτισε, υποχώρησε οθε ντα Λευκά Όρη, αφήνοντας στη θέση τση μια χειρότερη κουφόβραση. Στο σίσυλο του μεσημεριού είναι σκοτεινιασμένα σα νάνια βράδυ, ενώ ένα ύπουλο βοριαδάκι ξεκινά από τη θάλασσα.

Ήταν μέρα Αυγούστου σίσυλο του μεσημεριού ανησυχία... φόβος απλώνεται παντού.

Ανήσυχα και φοβισμένα τα χελιδόνια εγκαταλείπουνε τσι φωλιές τώνε μ' αυγά και ξεκάμαστα πουλάκια. Βουβά και τρομαγμένα αναμαζώνουνται στο τέλι του τηλεφώνου. Μέσα στο κατακαλόκαιρο ετοιμάζονται να φύγουνε, σα νάφατσε μονομάχο το φθινόπωρο.

Ανήσυχος ένας αετός επέτουμε ψηλά. Ύστερα, γεμάτος αγωνία βουτά στα χαμηλά, χωρίς να φτάνει τσι γης. Απελπισμένος, που δεν ήγρηκε κείνοια που γύρευε, βγάνοντας κρανηές αγωνιας και πόνο, ξανανεβαίνει στα ψηλά συνεχίζοντας το ψάξιμο. Αναζητά να βρει το μεγάλο ντου νεοσσό, που πρόσφατα εξεπετάκησε κι έγινε αετόπουλο. Αγωνιά και τρέμει μη τώβρηκε κιανιά κακό. Ίδια αγωνιά και τρομάρα έχει κι η μάνα τ' αητόπουλου.

Το ύπουλο βοριαδάκι, φέρνει μια προσωρινή δροσινάδα μα γρήγορα γίνεται δυνατή τραμουντάνα και παγερός βοριάς, που απλώνει παγωνιά και τρόμο παντού.

Ο τρόμος κορυφώνεται από 'να αστροπελέκι, που σκίζοντας το σκοτεινό ουρανό, πέφτει στο πεύκο του παλιού σκυλιού, κόβοντάς τον δύο στη μέση.

Ένα κακό θαλασσοπούλι, μαύρο και φριχτό σα καλιακούδα, φέρνει το απίστευτα φριχτό, το αναπάντεχα τραγικό μαντάτο. Το λαλεί με την απαίσια φωνήντου, που δεν είναι λαλιά πουλιού, παρά μοιρολόι με καθαρά ανθρώπινη μιλιά:

Ανάθεμα την ώρα κατά ρα τη στιγμή επήρνε η θάλασσα το γελαστό παιδί.

Δυο ολάκερα χρόνια περάσανε από την αποφράδα εκείνη μέρα τ' Αυγούστου, ώσπου:

Ήταν βραδιά τ' Αυγούστου μετά από χρόνια δυο βγήκα να πάρω αέρα εις το παλιό σκόλιο.

Βλέπω μια μάνα κλαίει σπαραχτικά θρηνεί Μη σπας καρδιά, δε 'χάθη το γελαστό παιδί.

Λαβωμένε αετέ:

Τ' αετόπουλό σου δε το βρήκε κακό. Επέτουμε ψηλά, πολύ ψηλά στον ουρανό, ώσπου έφταξε κι έκατσε δίπλα στο Θεό.

Μάνα τ' αετόπουλου, του γελαστού παιδιού:

Ο γυιός σου ΔΕΝ εχάθη, ΔΕΝ απέθανε. Ζει στις καρδιές ουλονό μας. Θα ζει για πάντα στη μνήμη μας. Μα προσπαντός, αιώνα θα ζει κοντά στο Θεό, γιατί ετσά τάθηκε ο Μεγαλοδύναμος, που εδιάλεξε τον ειδικό σου γιό, να τονε πάρει κοντά ντου και να τονε κάμει ΑΓΓΕΛΟ.

Ο ΎΣΤΕΡΟΣ

Το κείμενο που ακολουθεί είναι η ομιλία της κ. **Ντά-λη Κουτσουπάκη**, στη βραδιά που παρουσιάστηκε το θεατρικό στις 19 Αυγούστου. Η Ντάλη είχε την γενική φροντίδα της προετοιμασίας και της παρουσίας του θεατρικού.

Καλησπέρα σόλους μας

Δεν θέλω να σας καθυστερήσω πολύ, ούτε να σας κουράσω λίγα μόνο λόγια για τις καλοκαιρινές δραστηριότητες και την αποψινή βραδιά. Ήταν μια αυθόρμητη σκέψη, να συνεχίσουμε την περυσινή παρέα, που ο Γιάννης ο Τερεζάκης ξεκίνησε πέρυσι τον Ιούλιο για την κρητική βραδιά, που θα οργάνωνε ο σύλληγος.

Τα παιδιά που πήραν μέρος σε κείνα τα μαθήματα χορού έμοιαζαν μετέωρα την τελευταία μέρα συνάντησής τους: Ο Γιάννης φεύγει, τέλειωσε η άδειά του και ο Κύριος Γιάννης επιστρέφει στην Αθήνα. Από αύριο δεν θάχω πάλι τίποτα να κάνω τα πρωινά.

Όλοι οι γονείς των παιδιών εκείνης της παρέας που ζηπούσαν τα πρωινά κεφάλτα να τρέξουν στο σχολείο για να μάθουν να χορεύουν ξέρομε πολύ καλά ότι τα

παιδιά μας έρχονταν εδώ και για κάτι άηλο πολύ πιο δυνατό, πολύ πιο σπουδαίο... πολύ πιο μεγάλο.

Έρχονταν εδώ γιατί μέσα τους βαθιά αισθάνονταν την ανάγκη να μοιραστούν τις μαγικές παρέες που οι γονείς τους και οι παππούδες τους διηγούνται όταν αναπολούν τα χρόνια του άηλοτε... αηλή και να πάρουν και να δώσουν φιλή... αγάπη...Είχε ήδη γίνει μια αρχή για επιστροφή στις ρίζες μας.

Σίγουρα δεν έπρεπε να σταματήσει εκεί... Με μοναδικό σκοπό το σημειο των παιδιών χωρίς άηλες βιθέψεις ή κίνητρα η Βάσια η Τσακίρακι και εγώ συνεχίσαμε τις παρεούθες τα πρωινά του περυσινού καλοκαιριού. Τα 15 παιδιά του χορού έγιναν 35 στο τέλος του καλοκαιριού. Φύγαμε όλοι μας ενθουσιασμένοι με την υπόσχεση να συνεχίσουμε το επόμενο καλοκαίρι. Τα παιδιά που ήρθαν στο φετινό ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ήταν 101 στις διάφορες δραστηριότητες: Τραγούδι, Χορός, Σκάκι, Ζωγραφική, Θέατρο, Μπάσκετ.

Παιδιά ηλικίας 4-22 χρόνων. Παιδιά γεννημένα και μεγαλωμένα από διαφορετικούς γονείς και σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα με ένα και μοναδικό κοινό ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΠΟΥ

ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ. Παιδιά που γέμισαν με τις φωνές τους, την αηλή του ακοφειού, τις εγκαταλειμμένες τόξεις του, το γήπεδο, το καφενείο, τις γειτονίες. Έκαναν στέκια τους τις Πίλακορες, τα Κρύα Νερά, την Πίλατεια και ζωντανέψαν σε κάθε γωνιά του χωριού τις παρέες των γονιών τους.

Τα παιδιά του Μανόλη με τα παιδιά του Δημήτρη, τα παιδιά του Γιάννη, της Μαρίας, της Ελένης, του Αντώνη Χαδέρφια που καλή καλή δεν γνωρίζονταν και ως προέρχονταν από τις ίδιες οικογένειες, βρέθηκαν, έπαιξαν, δέθηκαν... Έφτιαξαν ποδοσφαιρική ομάδα και γιόρτασαν τις νίκες τους στις ταβέρνες, έφτιαξαν ομάδες μπάσκετ, χορωδία, ζωγράφισαν τη θάλασσα και το κομμένο δάσος, έγραψαν ένα σενάριο, έδωσαν ιδέες σκηνοθεσίας και ηθοποιίας...έγιναν ένας ολόκληρος θίασος που θα σας παρουσιάσει απόψε το έργο: "Μια ημέρα στο καφενείο του χωριού μας" που έγραψαν: η Χρύσα Βοθάνη, ο Χριστόφορος Γαβριηλίδης, ο Στέφανος Κουτσουπάκης, η Ρία Μαρινάκη, η Νανά Νικοηάου, ο Μανόλης Στεφανουδάκης, η Στέλλα Ροκάκη, η η Μαρίτα Χατζηδόκη. Την ενδυμασία των παιδιών στην παράσταση επιμελήθηκε η Ροίδια Γαβριηλίδη.

ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ Ο ΑΡΜΕΝΙΑΝΟΣ

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1920 και τις αρχές ή και περισσότερο του 1930, όπως θυμάμαι, κάθε καλοκαίρι η γνωστή στις γυναίκες του χωριού μας (Εμπρόσνερο) φωνή του μπάρμπα Αντωνάκη ή Αρμενιανού, ακουγότανε δυο τρεις φορές τη βδομάδα και μάλιστα πρίχου καλοδόσει ο ήλιος στις κορυφές, να διαλαλεί μόλις έφτανε στη πρώτη γειτονιά, τα "φρουτικά του". Μπάμιες, ντομάτες, μελιτζάνες, κολοκυθάκια, αγγούρια, φασόλες και στίφνος.

Αυτά βροντοφώναζε μερικές φορές, καθώς οδηγούσε με αργό βήμα "τη κτημασιά του" καταφορτωμένη με τα είδη που κατονόμαζε. Μόλις τον άκουγαν οι γυναίκες, ετοιμάζανε τα αργύρια, το μπουκάλι το λάδι, τα αυγά ή τα κοτόπουλα που θα έδιναν για να ψωνίσουν.

"Έχομε καλή ντομάτα για τσιγάκι και σαλάτα"

Το σκίτσο και το δίστιχο είναι από το βιβλίο του Κανάκη Γερωνυμάκη "Η Κρήτη στο πρόσφατο παρελθόν"

Ο Αντωνάκης ήταν ένας ευγενικός μέσου αναστήματος και ηλικίας άνδρας με γένεια, που φορούσε Κρητική ενδυμασία: Στιβάνια, μαύρη βράκα ζωσμένη με μια κοκκινωπή φαρδιά ζώνη, πουκάμισο της εποχής και γιλέκο που είχε εσωτερικές τσέπες, στις οποίες φύλαγε το πορτοφόλι και το παραδοσκόουλο με τα ψιλά και στο κεφάλι φορούσε ένα κουκάκι. Σταματούσε σε κατάλληλη θέση της γειτονιάς και ως τόσο κατέφθαναν και οι γυναίκες.

Αντωνάκη θέλω φασόλες και ντομάτες έλεγε η μια, μπάμιες και κολοκυθάκια η άλλη και διάφορα η παράλλη. Εκείνος έπαιρνε από το σαμάρι τη ζυγαριά με το κανταράκι και τη μεγάλη χούφτα και άρχιζε να ζυγιάζει και συγχρόνως έκανε το λογαριασμό με τη σκέψη μουρμουρίζοντας. Ύστερα εισέπραττε το αντίτιμο σε μεταλλικές δραχμές, σε δίδραχμα και πενταροδεκάρες, έδινε τα ρέστα και ξεμπερδευε. Τα αυγά τα έθετε προσεχτικά σε ένα καλάθι που του είχε απλώσει στον πάτο παχύ στρώμα από άχυρα για να μη σπάσουν. Το λάδι το άδειαζε σε ένα γκαζοτενεκέ που είχε δέσει πίσω στα σκαρβέλια του σαμαριού. Και τα κοτόπουλα τα έδενε από τα πόδια και ανά δύο τα κρεμούσε ανάποδα στα άλλα σκαρβέλια και κοιτάζαν με ανασηκωμένο λίγο το κεφάλι το δρόμο σε όλη τη διαδρομή. Όταν πια είχανε ψωνίσει όλες οι γυναίκες, έφευγε για την παραπάνω γειτονιά, διαλαλώντας πάλι τα φρουτικά του. Και μέχρι να περάσει από όλες τις γειτονιές, είχε ξεπουλήσει τα πάντα, οπότε χωρίς καθυστέρηση έπαιρνε ευχαριστημένους το δρόμο της επιστροφής. Ευχαριστημένες όμως ήσαν και όλες οι γυναίκες που είχανε ψωνίσει.

Οι Αρμένιοι τότε ήταν η πιο γνωστή περιοχή του Νομού που παρήγαγε πολλά λαχανικά και μάλιστα ορισμένα ήταν ονομαστά: Αρμενιανές ντομάτες, λέγανε. Αρμενιανές μπάμιες κ.λπ.

Μάρκος Ν. Ντουκάκης
Γεωπόνος

Η "Ε" παρ' όλες τις προσπάθειες δεν μπόρεσε να εντοπίσει το επώνυμο του "Αντωνάκη". Ελπίζουμε με τη βοήθεια των αναγνωστών, να το καταφέρουμε.

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΑΣ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε και η καλοκαιρινή εκδρομή. Το δρομολόγιο περιελάμβανε, επίσκεψη στο Κολυμπάρι για πρωινό καφέ, και στη Μονή Γωνιάς, που δεν πραγματοποιήθηκε λόγω εργασιών που γινόταν στη Μονή, Παλιόχωρα, για μπάνιο, και φαγητό, και τέλος απογευματινό καφέ στο Έλος. Συμμετείχαν περίπου 100 χωριανοί και φίλοι τους, και το κέφι ήταν μεγάλο. Και του χρόνου νάμαστε καλά. Οι φωτογραφίες είναι από το Έλος.

Αποκατάσταση

Δημοσιεύσαμε στη σελ. 3 του φύλλου Νο 8, ευθυμογράφημα με τίτλο "Η επιδότηση του λαδιού", όπου αναφερόταν δυο μικρές ιστορίες με πρωταγωνιστή το συγχωριανό μας Γεώργιο Τερεζάκη. Επειδή το περιεχόμενο του κειμένου δημιούργησε εσφαημένες εντυπώσεις και ενδεχομένως και παρεξηγήσεις, στον αγαπητό Γιώργη, τον οποίο τιμούμε, από αυτή τη θέση του ζητούμε συγγνώμη, και δηλώνουμε ότι σε καμιά περίπτωση δεν υπήρχε πρόθεση, του κειμενογράφου και της εφημερίδας να μειώσουν την προσωπικότητα και να θίξουν την αξιοπρέπεια κανενός.

"Ε"

ΒΙΒΛΙΑ ΑΠΟΚΟΡΩΝΙΩΤΙΚΑ

επιμέλεια: Χαράλαμπος Μπουρνάζου

«ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΙΔΗ» ΚΑΙ «Η ΛΑΠΠΑ ΤΟΥ ΘΡΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ»
ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΗΦΗ ΠΕΤΡΑΚΗ

«ΤΑ ΕΝΤΕΨΙΖΙΚΑ ΝΑΚΛΙΑ»
ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΑΓΓΕΛΗ

Δυο «αυτάδελφοι», ως θα τους αποκαλούσε ο Κριτοβουλίδης, αποκορωνιώτες άνθρωποι των Γραμμάτων και των Καλών Τεχνών, ο Σήφης και ο Χρήστος Πετράκης, που ο ένας συμπληρώνει τον άλλο στο ταλέντο, συγγραφικό ο Σήφης, ζωγραφικό ο Χρήστος, μας χάρισαν τελευταία δύο νέα βιβλία τους.

Ο Νίκος Αγγελής, φημισμένος και καταξιωμένος συγγραφέας, δεν χρειάζεται ασφαλώς τις δικές μας συστάσεις για να τον γνωρίσετε, οι αναγνώστες της «Ελευθερόπολης». Που την εφίλεψε κιόλας, στέλνοντας της –μαζί με τον χαιρετισμό και τον καλό του λόγο– κι ένα «αρμενιανό γραφτό του για το «εφημεριδάκι» μας, όπως χαϊδευτικά αποκαλεί τούτη τη μικρή το δέμας εφημερίδα μας των αρμενιανών (βλ. φύλλο αρ. 5, σελ. 11).

Χρήστου Πετράκη
Δασκάλου

ΟΙ "ΑΘΛΟΙ" ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΙΔΗ

Τριτοκή Έκδοση
του Μαθητικού περιοδικού "Τα Χανιώτικα" του Συλλόγου Δασκάλων - Ημερών Ν. Χανίων

Ασπγωνιώτες στην καταγωγή –και στην κατατομή την παλικάρεια– ο Χρήστος μάλιστα είναι και λιγάκι αρμενιανός στην ψυχή, δάσκαλος καθώς έκαμε ένα φεγγάρι στο χωριό και δίδαξε τα πρώτα, τα δύσκολα, γράμματα στ' αρμενιανάκια δασκαλάκια μας, που τονε θυμούνται μ' αγάπη πάντα, και του μνηούνε τα χαιρετίσματα τους με τούτο το πουλί τ' αρμενιανό αηδόνη, την «Ελευθερόπολη» μας.

Ετούτου του Χρήστου Πετράκη, του ζωγράφου-δασκάλου είναι «Οι άθλοι, όχι του Ηρακλή, αλλά του... Πονηριδία μαθητή, ως τότε βλέπετε στη φωτογραφία, με το κοντό βρακί, το ρόπαλο του Ηρακλή στ' αριστερό χέρι, και στο δεξί τη χαρχάλα και το χαλινάρι του... πετεινού, που του φόρτωσε γράμματα και βιβλία στο σαμάρι. Στον ώμο του ο Πονηριδής Ηρακλής έχει βέβαια κρεμασμένη λεοντή.

Η φωτογραφία αυτή είναι του εξοφύλλου του νέου βιβλίου του Χρήστου Πετράκη, φορητόμενο κι αυτού με τα σκίτσα και το εύθυμο πνεύμα του καλλιτέχνη.

Ο άλλος Πετράκης, ο Σήφης, εκπαιδευτικός κι αυτός, συγγραφέας κι εραστής, ποιάς αλληγής; της Ασή Γωνιάς, που χρόνια τώρα διαβάζομε στον καθημερινό κρητικό τύπο τις λατρευτικές του Ιστορίες το' ασπγωνιώτικης ρίζας". Η «Λάππα» είναι το νέο βιβλίο του για το οποίο παραθέτομε μικρό απόσπασμα απ' όσα του 'γραψε ο φιλόλογος Γ. Β. Γύπαρης στα «Χανιώτικα Νέα» (φ. 22-8-1998).

Η ζωντάνια ενός ρέοντος αφηγηματικού λόγου που ενισχύεται από τα περίτεχνα σκίτσα του καλλιτέχνη-δασκάλου κ. Χρήστου Πετράκη, το γλαφυρό ύφος, η παραστατικότητα και η δύναμη των περιγραφών, καθιστούν το περιεχόμενο του βιβλίου εύληπτο και ελκυστικό όχι μόνο για τον ειδικό επιστήμονα, αλλά κυρίως για τον απλό αναγνώστη που θα ξεναγηθεί για πρώτη φορά στο φανταστικό και πραγματικό κόσμο της Αρχαίας Λάππας και θα δημιουργήσει μέσα από φανταστικές αλλά βιωματικές περιγραφές το γενικό περίγραμμα του πολιτισμού, της πόλης αλλά και των ανθρώπων της. Για πρώτη φορά το παρόν διασταυρώνεται με το παρελθόν και μέσα από μια ασυνείδητη συνειρμική διαδικασία η Ιστορία μετατρέπεται σε μύθο και ο μύθος σε ιστορία, έτσι που ο συγγραφέας δικαιωματικά να συνεχίζει τη γραμμή που χάραξαν οι προκάτοχοί του «λογοποιοί» (παραμυθιάδες) με πρώτο και καλύτερο τον Ηρόδοτο, τον πατέρα της Ιστορίας, που συνέθεσε το έργο του «επί το προαγωγότερον τη ακροάσει ή αληθέστερον» (για να ευχαριστήσει δηλαδή περισσότερο παρά να πει την αλήθεια), όπως όχι άδικα τον κακολόγησε ο Θουκυδίδης".

Το βιογραφικό του Αγγελή διαβάζομε στο οπισθόφυλλο του τελευταίου βιβλίου του γράφουν πως τα πρώτα του λογοτεχνικά κείμενα δημοσιεύτηκαν το 1946 (τη χρονιά κείνη τελείωσε το Γυμνάσιο). Εμείς όμως ξέρομε –«αυτόπτες και αυτόκοες» καθώς είμαστε– πως οι πρώτες λογοτεχνικές σπίθες, που προμηνούσαν τις κατοπινές φωτοψίες των έργων του, ήταν οι μαθητικές του εκθέσεις, που, τω καιρώ εκείνω, με «εντολή» του καθηγητή μας, του αξέχαστου Στέλιου Πανηγυράκη, μας τις εδιάβαζε ανεβασμένος στη «διδασκαλοκαθέδρα» της πέμπτης και της έκτης τάξης, εκείνου του παλαιού ημερών Γυμνασίου μας του Βάμου. «Αχ πως χτυπά καμιά φορά τουτ' η καρδιά κι αναφτερά / τώρα στα γεροντάματα», Νικόλα Αγγελή θεμάσαι τον το στίχο του Μακάκη που τονε διαβάζομε στα «εξωσχολικά» μάς αναγνώσματα...

Είπαμε να δημοσιεύσομε εδώ ένα από τα νάκλια του βιβλίου, μα είναι, τα' αφορεσμένα, πολύ «εντεψίζικα» και θα βγούνε στα τριστράτα, να μας σε κυνηγούνε, λυτοί και δεμένοι, Φαρισαίοι και Σαδδουκαίοι υποκριτές της σήμερον ημέρας.

Η Αρμενιανή κουζίνα

Ξεροτήγανα για τα πανηγύρια και για τις χαρές των παιδιών μας

Αρραβόνιαζε που λέτε ο Κωστής ο Στεφανάκης τη Λενιώ και μαζωχτήκαμε κάμποσες γυναίκες, Τετάρτη μέρα, στην παλιά αποθήκη του Στεφανογιάννη, που την έχει κουζίνα καμωμένη ο Κωστής να σιάζουμε τα ξεροτήγανα. Οι θειάδες της, η Όλγα και η Ελένη, η γιαγιά της η Αντωνία, η μάνα της, που έτρεχε και δεν προλάβαινε να φέρει το να και τ' άλλο, η κουμπάρα της η Αιμιλία η Παπαδάκη, η μάνα της Αιμιλίας, η Κυρα-Κρυσταλλία από την Κάνα, η Δήμητρα η Πριτάκη και του λόγου μου, που ήμουνα περιεργη να δω και να μάθω πώς τα ζυμώνουνε και πώς τα στρίβουνε και γίνονται από τη μια φτενά φτενά κι από την άλλη σαν τριαντάφυλλο εκατοντάφυλλο, π' άνοιξε στον ήλιο τ' Απρίλη τα πέταλά του. Μαζί τ' αδερφοζάδερα της Λενιώς, γειτόνισσες, μωροκόπελα και άντρες.

Ξεροτηγανούδες, η Κυρα-Κρυσταλλία και η Δήμητρα, να θαυμάζεις την αξιοσύνη τους από τη μια, τη γρηγοράδα και την επιτηδευσίση τους κι από την άλλη.

Έδωσε στη μέση της η Κυρα-Κρυσταλλία την ποδιά και άρχισε να ζυμώνει το ειδικό αλεύρι για ξεροτήγανα που είχε αγοράσει η Λευτεριά, χωρίς να του βρίσκει και διαφορά μια και την ίδια δουλειά όπως έλεγε κάνει και το κοινό σκληρό αλεύρι.

Βιαστικές βιαστικές εμείς οι ακάτεχες, εσαρσιντίσαμε κι ερωτούσαμε πόσο από τούτο και πόσο από κείνο, πώς ετούτο και πώς τ' άλλο γιατί έτσι και όχι αλλιώς, μη και δεν προλάβουμε, να ξεκλένουμε τα μυστικά της Κυρα-Κρυσταλλίας και της Δήμητρας που εκάνανε με υπομονή και τέχνη και χωρίς να τρελαίνονται σαν του λόγου μας τη δουλειά τους. Μας τα πανε, μας τα ξανάπανε, μάλο τα ξεχνούσαμε και ξαναρωτούσαμε τα ίδια και τα ίδια, ώσπου έκοψε ο νους της Λευτεριάς, έπιασε ένα χαρτί κι έγραψε τις αναλογίες.

Εκείνο το χαρτί βαστώ κι εγώ στα χέρια μου, προσθέτω κι ότι άλλο θυμούμαι και γράφω ότι είδα κι ότι άκουσα, να τα μάθουνε κι άλλες που θέλουνε να μάθουν. Κι επειδή έμαθα πως στο να γίνει κι άλλες μαστόρισσες ξεροτηγανούδες παρακαλώ την κάθε μια να στείλει κι εκείνη στην εφημερίδα μας τα δικά της μυστικά, έτσι πω να μη μείνει μυστικό για μυστικό γύρω από τα ξεροτήγανα και να μάθουμε να τα σιάζουμε όλες στις χαρές των παιδιών μας

Υλικά

Ένα κιλό σκληρό αλεύρι του εμπορίου ή το ειδικό για ξεροτήγανα που πουλούν οι φούρνοι στην Κρήτη, ένα με ενάμιση κρασοπότηρο τσικουδιά, στη μύτη του κουταλιού αλάτι λίγο νερό. λάδι για το τηγάνισμα.

Για το σιρόπι

Τέσσερα ποτήρια ζάχαρη, δύο ή τρία ποτήρια νερό, ανάλογα με το πόσο θέλεις να βράσεις το σιρόπι. δύο ή τρεις κουταλιές μέλι λίγη κανέλλα για πασπάλισμα.

Πώς τα ζυμώνουμε

Βάζουμε στο αλεύρι το αλάτι κι ύστερα ρίχνουμε λίγη λίγη την τσικουδιά και την τριβουμε με όλο τ' αλεύρι. Μετά βάζουμε στα χέρια μας λίγο λίγο νερό όσο χρειάζεται να μαζέψουμε το αλεύρι, όχι να το καλοζυμώνουμε. Γίνεται μια ζύμη γεμάτη στριψουλίδια. Τα βάζουμε σε μια νάβου σακούλα και τ' αφήνουμε μια ολόκληρη ώρα να ξεκουραστεί και να γίνει το ζυμάρι. Μετά το βγάζουμε και το ξαναζυμώνουμε. Προσέχουμε να είναι σφιχτή η ζύμη γιατί θα ζυμωθεί και στη μηχανή.

Πώς βγάζουμε τις πλατιές λουριδές από τη μηχανή

Κόβουμε κομμάτια το ζυμάρι περίπου σαν ένα μεγάλο αυγό και το περνούμε από όλα τα νούμερα της μηχανής.

Πολλές γυναίκες περνούν το ζυμάρι από το ένα, τρία, πέντε μια φορά και στο τέλος το περνούν τρεις φορές από το εφτά. Την ώρα που βγάζουμε τις λουριδές τις τεντώνουμε για να γίνουν πιο λεπτές και να μακρύνουν.

Πώς τα κόβουμε

Απλώνουμε την πλατιά και μακριά λουρίδα πάνω στο τραπέζι και κόβουμε με τον καλιτσουνοκόφτη τρεις ή τέσσερις στενότερες, ενάμιση έως δύο εκατοστά φάρδος. Μάκρος έχουν από ογδόντα εκατοστά και πάνω, ανάλογα με το πόσο μεγάλο θέλουμε να γίνει το ξεροτήγανο. Μερικές καλονοικοκυράδες δε βαριούνται και περνούν και τις στενές λουριδές άλλες τρεις φορές την καθεμιά από το εφτά νούμερο της μηχανής.

Πώς τους δίνουμε το σχήμα τους.

Υπάρχουν δυο τρόποι για να σχηματίσουμε τα ξεροτήγανα. Άλλες νοικοκυρές τα τυλίζουν στα ανοιγμένα δάχτυλα του χεριού τους και το κολλούν στην αρχή και στο τέλος με λίγο νεράκι κι άλλες την ώρα που τα τηγανίζουν τα γυρίζουν και τους δίνουν το σχήμα που θέλουν.

Πώς γίνεται το τυλίγμα στο χέρι

Ανοίγουμε τ' αριστερό μας χέρι στο πλάι με την παλάμη προς το στήθος μας και πιάνουμε την άκρη της στενής λουριδής με το δείκτη και τον αντίχειρα μας. Με το δεξί μας χέρι βρέχουμε και κολλάμε την άκρη. Ύστερα τυλίζουμε τη λουρίδα με το δεξί μας χέρι ανάμεσα στο δείκτη και στο μεσαίο δάχτυλο τ' αριστερού. Κατόπιν ανάμεσα σε δείκτη και παράμεσο, σε δείκτη και μικρό, και συνεχίζουμε ανάλογα με το μήκος της λουρίδας ανάμεσα σε δείκτη και κενό. Την άκρη τέλος την κολλάμε πάλι με μια σταγόνα νερό πάνω στον προηγούμενο γύρο. Προσέχουμε να μη σφιγγουμε τη λουρίδα, να αφήνουμε αέρα για να βγαίνει εύκολα από τα δάχτυλά μας και να μην κολλούμε όλους τους γύρους μαζί. Κολλάμε μόνο τη μια άκρη στην αρχή και την άλλη στο τέλος, εκεί που ακουμπούν. Δεν πιέζουμε να κολλήσουν όλοι οι γύροι μαζί. Ένα ξεροτήγανο έχει ωραίο σχήμα αν έχει από τέσσερις γύρους και πάνω τυλιγμένους γύρω στα δάχτυλα.

Πώς τα ψήνουμε.

Περνούμε το τυλιγμένο ξεροτήγανο από το δείκτη του αριστερού μας χεριού σ' ένα πιρούνι ή σ' ένα λεπτό καλάμι περίπου σαν το μικρό μας δαχτυλάκι και μήκους σαράντα εκατοστών κι ύστερα με προσοχή το ρίχνουμε στο λάδι που έχουμε βάλει σε ρηχή κατσαρόλα κι έχει ήδη κάψει. Τ' αφήνουμε για κλάσματα του δευτερολέπτου ακίνητο, να σταθεί λίγο κι ύστερα το γυρίζουμε με το πιρούνι ή το καλάμακι γρήγορα γρήγορα, να πάρει το σχήμα που θέλουμε. Στην αρχή, ώσπου να συνηθίσει το χέρι μας μπορεί να μας ξεφύγει λιγάκι ή να μας ξεκολλήσουν οι άκρες, σιγά σιγά όμως συνηθίζουμε και καταβαίνομε τους χρόνους που πρέπει να κινηθούμε, πού να βιαστούμε περισσότερο, πού να καθυστερήσουμε και πώς να διορθώσουμε ό, τι δε μας αρέσει. Τα γυρίζουμε κι από την άλλη μεριά να ψηθούν καλά. Προσέχουμε να ψηθούν αλλά να μην καούν. Να μη μας ροδίσουν καθόλου. Γι' αυτό συχνά πυκνά πρέπει να χαμηλώνουμε τη φωτιά ή να ρίχνουμε καινούριο λάδι στην κατσαρόλα για να μην καίει πολύ και τ' αρπάζει μόλις τα

ρίζουμε. Προσέχουμε όμως να ναι καυτό γιατί αλλιώς δεν τα σηκώνει. Τέλος τα βγάζουμε με μια τρυπητή κουτάλα και τα βάζουμε πάνω σε λαδόκολλες να στεγνώσουν.

Πώς τα σοροπιάζουμε.

Βάζουμε να βράσουν η ζάχαρη με το νερό. Ρίχνουμε λίγο λεμόνι για να μη ζαχαρώσει το σιρόπι και δυο τρεις κουταλιές μέλι για να γυαλίσουν. Δε βάζουμε μόνο μέλι γιατί τα μαλακώνει πολύ. Όπως είναι ζεστό το σιρόπι ρίχνουμε μέσα ένα ένα τα ξεροτήγανα προσεχτικά γιατί σπάζουν και ύστερα τ' απλώνουμε πάλι σε λαδόκολλες και αφού τα πασπαλίσουμε με λίγη κανέλλα, τ' αφήνουμε να στεγνώσουν.

Πώς τα γυρίζουμε μέσα στο τηγάνι.

Παίρνουμε ένα χοντρό καλάμι μήκους σαράντα εκατοστών και το σβίζουμε στη μέση. Ύστερα μ' ένα μαχαράκι κοφτερό σχηματίζουμε μια εγκοπή τεσσάρων έως πέντε εκατοστών στη μια άκρη του μισού καλάμιού. Και με πάλι το λάδι στη φωτιά, τούτη τη φορά όμως απαραίτητα μέσα σε τηγάνι. Παίρνουμε την κομμένη λουριδίτσα και τη στερεώνουμε ανάμεσα στην εγκοπή. Κρατάμε με το δεξί μας χέρι το καλάμι με τη λουρίδα μέσα στο τηγάνι και τυλίζουμε προς τ' επάνω, ανάποδα, για να ναι η λουρίδα μέσα στο λάδι και να μισοψηφεται. Με το αριστερό κρατάμε απλωμένη τη λουρίδα και φροντίζουμε να περνάει, μέσα από το λάδι. Η μισοψηφισμένη λουρίδα διατηρεί την ελαστικότητά της και γυρίζει εύκολα. Και πάλι η κάθε νοικοκυρά στην πράξη θα βρει τους δικούς της ρυθμούς και θα καταλάβει τι την διευκολύνει και πώς να πράξει καλύτερα για να τα τυλίξει όπως πρέπει

Τώρα πόσα βγαίνουνε στο κιλό θα σας γελιάσω.

Η Κυρά-Κρυσταλλία έλεγε σαράντα και επέμενε. Άλλη πενήντα. Η Δήμητρα είπε πως της είπανε πως μπορεί να βγάλεις και ογδόντα. Φαίνεται πως έτσι και κινήσουνε για ξεροτήγανα οι νοικοκυρομάνες μας δεν το τσιγκουνεύονται τ' αλεύρι. Να σκεφτούνε τον ένα, να σκεφτούνε και τον άλλο μας, πού να πρωτοφτάσει το κιλό. Από τρία τέσσερα κιλά και πάνω και πάλι λίγα είναι για να ναι ήσυγες πως θα μας αποσιάζουνε όλους μας. Εγώ στο κιλό έβγαλα γερά γύρω στα εξηνητάπεντε.

Εδώ θέλω να ευχαριστήσω την κυρα-Κρυσταλλία και τη Δήμητρα την Πριτάκαινα, που παραβήκανε η μια την άλλη σε υπομονή. Και με καλή διάθεση, δε σου τα λέει κάθε νοικοκυρά τα μυστικά που την ξεχωρίζουνε και την κάνουνε καλύτερη κι αξιοτερη από τις άλλες, μας εμπήσαν στην τέχνη των ξεροτήγανων. Ιδίως εμένα που ήξερα μόνο τα παλιά, τα λυχναράτα, με τα καρύ-

Ξεφυλλίζοντας το βιβλίο του χρόνου

Κάποτε στις 15 Αυγούστου που είπα χρόνια πολλά για τη γιορτή της στη γιαγιά μου, τη μητέρα του πατέρα μου, μ' αγκάλιασε αναστενάζοντας και ψιθύρισε: "Καλλιάτονε παιδάκι μου να μην είχε φτάξει τοῦτηνᾶ ἡ μέρα. Από τότες που μούρθε το μαύρο χαμπέρι, μα τέθιοια μέρα τι τα θέλω τα χρόνια πολλά; Εγώ μαθές να ζω και το κοπέλλι μου, το μαυροκακορίζικο, να λιώνει στο χόμα σε ξένο τόπο! Σε να μη μου 'φτανε ο καμμός και η λαύρα μερικοί φίλοι, το βράδυ τση ίδιας μέρας, απολησμόνησαν και μεθυσμένοι όπως ήτονε δε γροικίζανε τα μοιρολόγια μου. Χτυπούσανε την πόρτα και φωνιάζανε απόξω Παναγιωτάκαινα χρόνια σου πολλά. Και εγώ απομέσα να τζαγκουρνιομαδιούμαι: Τη σταμάτησε ένας λυγμός ενώ τα μάτια της είχαν γεμίσει δάκρυα. Θυμόταν το γιό της το Μιχάλη που σκοτώθηκε, σε ηλικία 21 χρονών, στη Μ. Ασία το 1921.

Ο θρήνος αυτή τη γιορτινή μέρα δεν ακουγόταν μόνο στο σπίτι της γιαγιάς μου. Την ίδια τύχη με το θείο μου είχαν και τα χωριανάκια: Φρεσκάκης Κωστής, Βιριράκης Γιώργος, Μπουντάκης Νίκος, Βουτσαδάκης Σταμάτης και Τερεζάκης Νίκος. Ήταν όλα γύρω στα 20. Ο Κωστής μόλις 18! Θάφτηκαν πρόχειρα μέσα στα χαρκαώματα. Σε όλη τη διάρκεια του πολέμου σκοτώθηκαν συνολικά 16 Αρμενιανάκια.

Τότε δεν είπα τίποτα στη γιαγιά. Δεν ήξερα πως αμέτρητες φορές, από τα χρόνια τα παλιά, έτρεζαν πρόθεμα στο προσκλητήριο της θυσίας νέοι, στην πιο όμορφη ώρα της ζωής τους, δεν ήξερα τίποτα για τους μαθητές που άφησαν τα θρανία των Γυμνασίων και τους φοιτητές τα έδρανα των Πανεπιστημίων για να σχηματίσουν τον περιφήμο "Ιερό Λόχο" και φτερούνησαν στον ουρανό, πιο νέοι από το θείο. Όμως, ακόμη κι αν ήξερα, δεν θα μπορούσα να μιλήσω. Ο πόνος της μου σταμάτησε την ανάσα.

Αλλά δεν ξέχασα ποτέ, σαν αυτή τη μέρα που πέταξε η ψυχή τους στη γειτονιά των αγγέλων, κάθε 15 Αυγούστου, να τους ανάβω ένα κεράκι μπρος στην εικόνα της Παναγιάς που τους κάλεσε κοντά της.

Τα λόγια που ακολουθούν γράφτηκαν για τον αδερφό του πατέρα μου. Τα ' αφιερώνω όμως και στους 16 νέους των Αρμένιων και ακόμη σε κάθε άνθρωπο που μάχεται για την επικράτηση των αξιών και την ανθρωπιά.

☞ συνέχεια από τη σελίδα 14

δια και με το καθουρντισμένο σισάμι, που τα σιαζε η συχωρεμένη η μάνα μου , μια σκάφη γεμάτη παραμονή πρωτοχρονιάς, να γλυκάνουμε τον καινούριο χρόνο.

Καλά είναι, τα παλιά και τα δικά μας , καλά και τα καινούρια και τα ξένα, κι όσο πιο πολλά παντρεύεις τόσο πλουσιότερος και κερδισμένος βγαίνεις.

Εγίνανε κι άλλα πολλά εκείνη τη μέρα , βρήκανε κι οι άντρες μας την ευκαιρία που ζητούσανε να πάνε μοναχοί στη θάλασσα, μα ο Κωστής σαν τον καλό νοικοκύρη εψήστηκε στη φωτιά να μας ετοιμάσει να φάμε , σαν ετελειώσαμε.

Εθυμηθήκαμε κι είπαμε πολλά , που δεν είναι η ώρα να γραφτούνε , θέλω μόνο ευχηθώ στη Λενιά και στον καινούριο γαμπρό μας να ναι καλότυχοι και στα στέφανα με το καλό . Στη Λευτερία και τον Κωστή να τους χαίρονται και με το καλό να σιάζουμε ξεροτήγανα και στις χαρές του Γιάννη.

Πόπη Γαβριλάκη-Λαμπρινέα

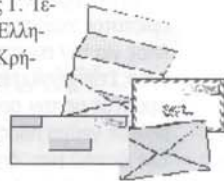
Ουράνιο χάδι

Νοσταλγικά η ψυχή τη θύμησή μου πάλι φέρνει σε χρόνους μακρινούς σε τόπους ξένους. Ο πατέρας με καμάρι αναθυμόταν το μεγάλο του αδερφό που νικούσε δυο και τρεις μονάχους! Κι η γιαγιά, μ' ανοιχτή της ψυχής της την πληγή, του μεγάλου της λεβέντη την αθβολή πάντα είχε τα πιδέξια χέρια του μαστορεύουν τόσα! Στο μακρινό τον τάφο σου, αγαπημένη θεΐε Μιχάλη, η ψυχή μου φτερουγίζει και με θαυμασμό θυμάται: Σαν διάβασες το γράμμα της αδερφής σου της Ευρήνης, -με το "σε φιλούμε όλοι γλυκά, με αγάπη και καλήν αντάμωση", τελειώνε-χαρούμενος το δίπλωσε και το 'βάλες στην τσέπη του αμπέχονου στο μέρος της καρδιάς. Και ξαφνικά στο άναμμα της μάχης εσύ γερμένος κάτω. Δέντρα λιγνά, πανύψηλα, σαν να χορεύουν, στριφογυρίζουν από τη γη στον ουρανό. Μεσ στα κλαδιά τους γελαστές μορφές αγαπημένες: Η μάνα η γλυκιά! Και ο πατέρας! Οι αδερφές κι ο αδερφός! Κι ενώ ο χορός αργοσβήνει, όπως οι χτύποι της καρδιάς σου, στον τελευταίο γύρο, άλλη μορφή αγγελική: η Αγάπη που θα 'ρχοταν! Στο πονεμένο της "γιατί..." Η θυσία ήτανε χρέος και τιμή, θα πεις. Και πριν το χαμογέλιο σου πετρώσει το χέρι φέρνει, ύστατο χαιρε, προς το γράμμα. Αυτό σε λίγο θα είναι μάρτυράς σου. Το Μικρασιάτικο το χόμα, αγαπημένη θεΐε Μιχάλη, αιωνοπότιστο από ιδρώτα κι αγάπη ψυχών ελληνικών, στοργικά αγκάλιασε το όμορφο κορμί σου και το νανούρισε γλυκά. Των μεγάλων σου ματιών τη στερνή τη φλόγα, το αυγουσιτιάτικο Αιγαιοπελαγίσιο αγέρι, απαλή και άσβηστη, με αγάπη ταξιδεύει και τη φέρνει στην καρδιά μας φυλαχτό μυριάκριβο, να ζεσταίνει, να φωτίζει. Η ουράνια αυτή πνοή είναι το μόνο χάδι που αξιώθηκε ποτέ απόσε. Αν σε γνώριζα θα ήμουν στην ψυχή πιο πλούσια, αγαπημένη θεΐε Μιχάλη.

Μαίρη Πριπάκη - Κουντάνη

'Εστειλαν στην Ελευθερόπολη

Μας έστειλε ο συγχωριανός μας Γ. Τερεζάκης, διγλωσσο, Αγγλικά και Ελληνικά, τεύχος Ιουνίου, περιοδικό "Κρήτη" που εκδίδει και διευθίνει ο ίδιος για λογαριασμό της Παγκρητίου Ενώσεως Αμερικής, με πλούσιο περιεχόμενο και ιδιαίτερες αναφορές στη Μάχη της Κρήτης, στο ελαιόλαδο και στα νέα των αποδήμων Κρητών. Από το ίδιο περιοδικό πληροφορηθήκαμε την προαγωγή του Εμμανουήλ Ν. Κασσωτάκη Ιατρού - Καρδιολόγου του Πολεμικού Ναυτικού, συζύγου της Σοφίας το γένος Σπ. Τερεζάκη, στο βαθμό του Πλωτάρχη.

Πήραμε επιστολή με πλήθος συνοδευτικά κείμενα, προσκλήσεις σε εκδηλώσεις και συνέδρια, δημοσιεύματα και επιστολές σε εφημερίδες από το χωριανό μας Βασίλη Χαϊρέτη - Μουντάκη.

Ο σύνδεσμος Νιπιανών Χανίων "ΟΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ" μας έστειλε τη μηνιαία εφημερίδα του "ΝΙΠΟΣ".

Ο Αρχιμανδρίτης Ιγνάτιος Χατζηνικολάου, Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Γωνιάς, Λυκειαρχής, μας έστειλε το βιβλίο του "Ιερά Μονή Οδηγήτριας Γωνιάς Κολυμβαρίου Κίσσαμου. Παρουσίαση του βιβλίου θα έχουμε στο επόμενο φύλλο, μας και η προσπάθεια να επισκεφτούμε τη Μονή κατά την καλοκαιρινή μας εκδρομή απέτυχε λόγω συντήρησης της Μονής.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Αρμένιων Αποκορώνου προσέφεραν οι παρακάτω δωρητές.

- 1) Βασίλειος Χαλβαδάκης 30.000 δρχ.
- 2) Αντώνιος Παπαμαρκάκης 100.000 δρχ.
- 3) Αλέξανδρος Σκανδαλής 30.000 δρχ.
- 4) Μαρία Νιαυτάκη 10.000 δρχ.
- 5) Λέλα Θεοδώρου Κουτσουπάκη 100.000 δρχ.
- 6) Ζαχαρούλα Δαραβέλα 10.000 δρχ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Αρμένιων ευχαριστεί θερμά τους ως άνω δωρητές.

**Για το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Παπα-Μανώλης Νικολακάκης**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Έσοδα		Έξοδα	
Κοινότητα	300.000	130 Μπθουζάκια (με στάμπα Αρμένιοι '98)	130.000
Ενορία	70.000	Αμοιβή δασκάθου Σκάκι (8 ώρες x 9.000)	72.000
Σύλλογος "ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"	50.000	Αμοιβή δασκάθου Ζωγραφικής (8 ώρες x 9.000)	72.000
Από ιδιώτες	30.000	Μεταφορικά δασκάθων, Σκάκι και Ζωγραφικής	8.000
		Μεταφορικά προπονητριών μπάσκετ	30.000
		Μικροφωνική για το θεατρικό	60.000
		Κασέτες video	3.000
		Διάφορα (Γραφικά, Σούπερ-Μάρκετ, κ.λπ.)	75.000
Σύνολο	450.000	Σύνολο	450.000

Το πανηγύρι του Προφήτη Ηλία

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτο στις 20 Ιουλίου η γιορτή του προφήτη Ηλία στο χωριό μας. Ξεχωριστή τιμή στο χωριό έκαμαν, ο Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου, Σεβασμιότατος Ειρηνάιος και οι ιερείς των γύρω χωριών, με την συμμετοχή τους στον εορτασμό. Ο Σεβασμιότατος χοροστάτησε στην θεία λειτουργία, μίλησε για την σημασία της ημέρας και μοίρασε τον άρτο. Στην συνέχεια ο εφημέριος του χωριού μας τιμώντας με την σειρά του τον Σεβασμιότατο παρέθεσε γεύμα προς τιμή του στη ταβέρνα "Πηγή" του χωριού μας, όπου παρέκάθησαν, οι παρευρισκόμενοι Ιερείς, οι ψάττες, και το Κοινοτικό συμβούλιο.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Κουράκης Θεόδωρος	5.000
Μαρινάκη - Λάζαρη Αθηνά	10.000
Φακίρης Χαράλαμπος	2.000
Χατζηδάκης Γιώργος	5.000
Ταινταράκης Κωνσταντίνος	10.000
Κοκοβιάκη Γεωργία	2.000
Παπαδόπουλος Παναγιώτης	10.000
Βαττός Ξενοφώντας	10.000
Νικητάκης Γεώργιος του Χριστού	30.000
Τερεζάκης Κώστας	5.000
Ζουμαδάκη Ιφιγένεια	10.000
Ανώνυμος (α/α 143)	5.000
Μαντωνανάκης Στέλιος	10.000
Λαμπαθάκης Μανώλης	10.000
Βιριράκης Δημοσθένης (Αθήνα)	5.000
Τσιτσιρίδης Γιάννης του Χριστού	5.000
Κωνσταντάκη Ελένη	5.000
Βιριράκης Νίκος & Κορνηλία	5.000
Κουρομπελιάκης Λευτέρης	5.000
Παπαδάκη Αιμιλία (α/α 152)	20.000
Μαντωνανάκη - Χατζηδάκη Τούλα	5.000
Μαντωνανάκη Αναστασία	5.000
Νικητάκη - Δανάλη Ευαγγελία	10.000
Μαντωνανάκη Νίκο	5.000
Ενορία Αρμένων	5.000
Μαραγκουδάκη - Νικάκη Βούλα	10.000
Βιριράκη Γεώργιο	3.000
Μαραγκουδάκη- Παράσχου Μαρία	3.000
Καβρουλιάκη Ζέττα	10.000
Καβρουλιάκη Νυμφικό	5.000
Πατηνωτάκη Σοφία	5.000
Ξενάκης Σπύρος	5.000
Καβρουλιάκης Δημήτρης	5.000
Καβρουλιάκη-Καρδάμη Ιωάννα	3.000

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΠΟΛΥΕΣΤΕΡΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

Γάιος Σιδηρομανωλάκης

ΚΑΛΥΒΕΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΑ
ΤΗΛ. (0825) 32337

Οι εκδηλώσεις στην επαρχία μας

Στη μνήμη του γιατρού-βουλευτή Γ. Μιχελογιάννη εγκαίνια πηλατείας- μνημείου στις Καλύβες

Μια καινούργια πολύ όμορφη πηλατεία δημιουργήθηκε στην κωμόπολη των Καλυβών, δίπλα στην ωραία εκκλησία της Αγίας Παρασκευής με μελέτη της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και με βασική σκέψη τη μνημειακή χρήση συμπεριλαμβανομένου του μύθου και τη χρησιμοποίησή της ως χώρου αναψυχής και ανάπαυσης των Καλυβιανών. Ο νερόμυλος είναι βενετσιάνικος και ο πιο πολύπλοκος στην λειτουργία του από όσους υπάρχουν στα Χανιά.

Σαραντά χρόνια μετά

Εκδήλωση για τον Αγαθάγγελο Ξηρουδάκη

Εκδήλωση έγινε στη Σούρη, το Σάββατο 8 Αυγούστου, σαράντα χρόνια μετά το θάνατό του Αγαθάγγελου Ξηρουδάκη, με οργανωτές τη Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου, το Ίδρυμα "Αγία Σοφία", την Κοινότητα Σελλιών και το Σύλλογο Σούρης - Σελλιών - Λικωτιναράς Αττικής.

Πρόντες στην εκδήλωση, κεντρικοί ομιλητές της οποίας ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος Παπουτσάκης, ο μητροπολίτης Κίσσμου και Σελλίου Ειρηνάιος Γαλανάκης και ο μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηνάιος, ο πρώην πρωθυπουργός Κων/νος Μπιστοτάκης, οι βουλευτές του Νομού Χανίων, Σήφης Μιχελογιάννης και Χρήστος Μαρκογιαννάκης, η νομάρχης και ο δήμαρχος Χανίων Αλέκα Μαρκογιαννάκη και Γιώργος Τζανακάκης, και πολλοί άλλοι εκπρόσωποι των πολιτικών, στρατιωτικών, αστυνομικών και λοιπών αρχών, πρόεδροι κοινοτήτων, εκπρόσωποι πολιτιστικών συλλόγων κ.τ.λ.

Εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τους 130 Βαφιανούς ήρωες

Εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τους 130 Βαφιανούς ήρωες που δολοφονήθηκαν από τους Τούρκους κατακτητές, κατά την Επανάσταση, τον Αύγουστο του 1821, πραγματοποιήθηκαν στις 22 Αυγούστου στο Σπήλαιο Κρουονερίδας, στην κοινότητα Βαφέ Αποκορώνου.

Λίγο μετά τις 11 το πρωί εψάλλει αρχιερατική επιμνημόσυνη δέηση χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηνάιο. Ακολούθησαν χαιρετισμοί από τον πρόεδρο της κοινότητας Βαφέ κ. Σπύρο Βουτσαδάκη, τη νομάρχη Χανίων κ. Αλέκα Μαρκογιαννάκη και τον αντιπρόεδρο του ιδρύματος "Αγία Σοφία" κ. Νίκο Παπαδάκη, οι οποίοι επισήμαναν τους αγώνες των κατοίκων του τόπου για την ελευθερία.

Εκδήλωση μνήμης και τιμητική βραδιά στον Εμπρόσπερο

Εκδήλωση με δύο θέματα, πραγματοποιήθηκε στον Εμπρόσπερο, την Τρίτη 25 Αυγούστου στις 6 το απόγευμα. Το πρώτο αναφέρεται σε ένα οδοιπορικό στον Αποκόρωνα, το 1895, με ομιλήτη τον Χαράλαμμο Μπουρνάζο, ιστορικό ερευνητή, ψυχή της εφημερίδας μας. Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης περιελάμβανε τιμητικό αφιέρωμα στους Μηπροσπεριτες συγγραφείς Μάρκο Ντουκάκη και Νίκο Μαρκάκη. Ομιλητές ήταν ο Βαγγέλης Κακατοάκης, δάσκαλος λογοτέχνης και Παντελής Παντελιάκης δάσκαλος-συγγραφέας. Πριν από την εκδήλωση, έγινε Ξενάγηση στον Πύργο του Αηλιά-

κη. Την εκδήλωση οργάνωσαν το Κοινωφές Ίδρυμα "Αγία Σοφία", η Κοινότητα Εμπρόσπερου και οι Σύλλογοι Εμπροσπεριτών Χανίων και Αττικής. Στο ευχαριστήριο του ο Μάρκος Ντουκάκης, τακτικός συνεργάτης της "Ε", είπε μεταξύ άλλων: "Τέλος, όσον αφορά τον εαυτό μου, ελπίζω μέχρι που οι δυνάμεις μου το επιτρέπουν να εξακολουθήσω να γράφω, να προβάλλω και να υποστηρίζω τα προβλήματα των αγροτών μας, τους οποίους μια ολόκληρη ζωή υπηρέτησα, αλλά και για τα εθνικά και αναπτυξιακά ζητήματα του τόπου για τα οποία οφείλουμε όλοι άγρυπνα να προβληματιζόμεθα".

Αποκαλυπτήρια προτομής συνταγματάρχου Εμμ. Χατζηδάκη

Μέσα σε φορτισμένη συγκινησιακά ατμόσφαιρα έγιναν στις 19 Ιουλίου, Κυριακή το πρωί, στο Καθάμι τα αποκαλυπτήρια της προτομής του Συνταγματάρχου Εμμ. Γ. Χατζηδάκη που έπεσε ηρωικά κατά την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Η εκδήλωση που διοργάνωσαν η Ν. Α. Χανίων, η Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου και η Κοινότητα Απτέρων, άρχισε με αρχιερατική θεία λειτουργία στον Ι. Ν. της Παναγίας Καθαμίους χοροστατούντος του σεβασμιότατου Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηνάιο. Στη συνέχεια έγινε επιμνημόσυνη δέηση στο χώρο του μνημείου παρουσία του επιτίμου προέδρου της ΝΔ και πρώην πρωθυπουργού Κ. Μπιστοτάκη, του αρχηγού ΓΕΣ αντιστράτηγου Μ. Παραγιουδάκη, του βουλευτή Χανίων Σ. Μιχελογιάννη, της νομάρχου Α. Μαρκογιαννάκη, του δημάρχου Σούδας, Ι. Πετράκη κ.ά.

Ακολούθως την εκδήλωση χαιρέτισαν η νομάρχης Χανίων κ. Μαρκογιαννάκη, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου κ. Λεντάρης, ο πρόεδρος της κοινότητας Απτέρων κ. Σαριδάκης, ο πρόεδρος της κοινότητας Καλυβών κ. Κοτρωνάκης, ο πρόεδρος του Παγκρητίου Συνδέσμου Πολεμιστών Κύπρου 1974 και ο γεν. γραμματέας της Ένωσης Κυπρίων Ελλιάδος κ. Στεφανίδης.

Ιωάννης Εμμαν. Αηφιεράκης

Αποκαλύφθηκε τη Κυριακή 16 Αυγούστου, ενώπιον των συγγενών, των χωριανών, των συνενταχιστών του, η προτομή του Ιωάννη Εμμαν. Αηφιεράκη. Χαιρέτησαν ο πρόεδρος της Κοινότητας Εμ-

μανουήλ Ζαχαριουδάκης, η νομάρχης Χανίων Αλέκα Μαρκογιαννάκη, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου Αττικής, Ιωάννης Λεντάρης, ο πρόεδρος του Συλλόγου των απανταχού Καθαμιτσιανών "Αγία Τριάς" Ιωάννης Μουντάκης, ο εκπρόσωπος της οι-

κογένειας των Αηφιερώνων, γιατρός καρδιολόγος Εμμανουήλ Αηφιεράκης και ο αντιπρόεδρος του Ιδρύματος "Αγία Σοφία" Νικόλαος Παπαδάκης.

Οργανωτές ήταν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων, η Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου Αττικής, η Κοινότητα Καθαμιτσιού Αλεξάνδρου και ο Σύλλογος απανταχού Καθαμιτσιανών "Αγία Τριάς".

Σημαντικό μέρος της παρουσίασης των εκδηλώσεων στηρίχτηκε σε δημοσιεύματα της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα".